

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

BEYAZ BİR GEMİDİR ÖLÜM

Sen bu şiiri okurken
ben belki başka bir şehirde
olurum
kötü geçen bir günü
ve umutsuz bir aşkı anlatan
rüyalarla sarımsık
kağıt parçalarına
yazılmış
dağıtılmamış
bildiriler gibi
uzun bir yolculuğa hazırlanan
yalnız bir yolculuğa.
Çünkü beyaz bir gemidir ölüm
siyah denizlerin hep
çağırdığı
batık bir gemi
Sönmüş yıldızlar gibidir
yitik adreslere benzer
ölüm
yanık otlar gibi.
Sen bu şiiri okurken
ben belki başka bir şehirde
ölürüm.

herkes '98

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ
Altan İLTER
İsmail BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

Yazışma Adresi:
Necatibey Cad. No: 20/16 Uysal Apt.
Tel : 230 11 54 06430 - ANKARA

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara-Yenişehir Şubesi
Hesap No: 304400-16890-1

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.
Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ankara
Valiliğinin 12.9.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl : 6 Sayı : 71-72
TEMmuz-Ağustos 1997

Baskı : Mine Ofset Ltd. Şti. - 417 34 75

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri :
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Kapak: Dr. Behçet AYSAN
(Sivas'ta yakılanların yıldönümü dolayısıyla.)

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Soluksuz Günlere Veda <i>Dr. Vâkif ÖZKUL</i>
5	Laiklik Sivil Toplum <i>Doç. Dr. Sami SELÇUK</i>
11	Bu Aşk, Bu Şehir, Bu Keder <i>Dr. Behçet AYSAN</i>
12	Hüseyin Kabasakal <i>Adnan BİNYAZAR</i>
13	Bu Yürek <i>Veysel GÜLTAŞ</i>
14	Çanakkale Destanı <i>İlgin ALKAÇ</i>
16	Onuncu Ağıt <i>İsmail BEYDEMİR</i>
17	Sevgili Vâkif Amcacığım <i>Lucky DİNÇMEN</i>
19	Huzur <i>Ahmet SAMUR</i>
20	Ağladıklarım <i>S. Selami TAŞBAŞI</i>
21	Ağın'a Hasret <i>Zeki İKİNCİ</i>
22	Ağın'da Bir Sanatçı <i>Ahmet Rahmi ERCAN</i>
23	Sevgili Anam Güllü Yücel'e Ağıt <i>Fatma SOYLU</i>
24	Türkiye'nin Kalkınmasına Ağın'dan Başlayalım <i>H. Nejat KURTKAYA</i>
25	Çağrı <i>Nijat YUMUŞAK</i>
25	Gül Yaprığı <i>Midran YOKUŞ</i>
26	Özlem <i>Mehmet Ali BİLİR</i>
27	Elektrik Aboneliği <i>Gülay BAYTAŞ</i>
29	Haberler

SOLUKSUZ GÜNLERE VEDA

Dr. Vakıf ÖZKUL

İnsan yaşamının en kötü ve en ıstıraplı günleri soluksuz kaldığı günlerdir. Bir akciğer hastasının en acılı anları nefes alamamak ve oksijensizlikten boğulmaktır. Bu sıkıntıyı çekmeyen veya yakınındaki insanda yaşamayanın bunu değerlendirmesi kolay olmasa gerek. Kanuni Sultan Süleyman tek bir nefesin bile cihana bedel olduğunu söylememiş miydi? Titanik faciasını ve batan denizaltımızı anımsadığım zamanlar yüzlerce ve binlerce kişinin çektiği acıyı düşündüğümde benim de nefesim daralmıştır hep.

Bir yıldır ülkemizde ve ülkemizle ilgili dünya devletleriyle olan ilişkilerimizde öylesine korkunç, öylesine iğrenç günler yaşadık ki, çoğumuz bu ülkelede yaşamının utancını taşıyamaz olduk. Bir tarafta insanı insan olmaktan çıkaran uygulamalar, üç çeyrek asırlık Cumhuriyet tarihimizin ve bunun yaratıcısı Mustafa Kemal'in Türk halkına verdiklerini bir bir yıkarak hatta bazılarını kökünden kazıyarak, bu ülkeyi çağın çok gerisine

götürmek isteyenler. Devlet onurumuzu ayaklar altına serenler. Ağırılığından çok fazla altın toplayanlar. Yaban ellerdeki insanlarımızın markalarını buharlaştıranlar. Bilimin, özgür düşüncenin yerine bağnazlığı ve hurafeyi taşıyanlar. Çağdaş eğitimin yerine doğmaları yerleştirmeye çalışanlar. Ve bunların iktidar dışı soytarı şakşakçıları. Soymakta, çalmakta eşi menendi bulunmayan yüz­süzler. Nice güzel insanlarımızın canına kıyanları vatansever ilan edenler. Dünya devlet adamlarının gözünde yalancı, sözüne güvenilmez sayılıp" majestelerinin ömrü boyunca değil birarada olmak, bir daha karşılaşmak istemediği insan" durumuna düşmek durumunda kalanlar. Devlet içinde çete oluşturanlar. Kendisine yöneltilen uyuşturucu skandalından arınamayanlar. Büyük boyutlardaki devlet parasını mal varlığına katıp bütün dünya ülkelerinde mal sahibi olmanın doyumsuzluğunu bitiremeyenler.

Diğer tarafta sefaleti ve açlığı yazgı sayıp, yaşam eğrisini hep aşağı indirenler.

Bütün bunlardan sonra ülkemizin üzerine çöken Tevfik Fikret'in inatçı bulutları gibi dağılmak bilmeyen yoğun sisi kaldırmak için sağ-sol ayırımı yapmadan direnişe geçen aydınlar, sivil toplum örgütleri, işçi ve işveren sendikaları, bilim adamları, hukukçular ve kadınlarımız. Bu tabloyu sessiz ve derinden en ince detayına kadar irdeleyen, içinde bir tek şeriatçı barındırmayan ordumuz.

Sayın Ümit ZİLELİ'nin dediği gibi *"Böylesine hain, böylesine alçak ve karanlık bir tehlike karşısında saflar iyice netleşmeye başladı. İpler artık gergin değil, ipler koptu. Köprüler atıldı. Yargı üzerinde tahakküm yaratmaya yönelik son hamleler bu gerçeği iyice belirginleştirdi. Şimdi zaman, iki saftan birinde yerini alma zamanı. Ya aydınlık, çağdaş demokratik Türkiye saflarında yerini alacaksın. Ya da şeriatçı, hırsız, vatansız hainlerle, bunların kapıkulu besleme basın ve soysuz kalem güruhunun kuyruğuna takılacaksın. Üçüncü alternatif yok. Bazı zeka özürlü yarı aydın tayfasının hezeyanlarına aldırmayın. Onlar şeriat kazandığı taktirde gidip*

Rodos'ta yaşayacaklarını açıkladılar bile! Bu ülke üç beş tane ahlaktan yoksun siyaset cambazına ve peşlerinden sürükledikleri ilkel güruha teslim edilecek kadar ucuz değil! Bunu çok açık biçimde anlayacaklar. Belleri bir daha doğrulmamacasına kırıldığında!"

Böyle bir ortamda yapıştıkları koltuktan ayrılmayı düşünmeyen kafadarlar biribirlerine altın tepside ganimeti sunarlarken öyle bir yuvarlandılar ki kırılan koksiks kemiklerini (kuyruksokumu) umarız bir daha onartamazlar.

Şunu da açık yüreklilikle belirtmeliyiz ki bu tablonun ortaya çıkmasında; Atatürk'ten sonraki bütün devlet adamlarının, bütün partilerin ve bütün politikacıların bu çorbada bir kaşık tuzu vardır. Kendi elleriyle yarattıkları tehlikenin boyutlarını anlamış olacaklar ki yapay da olsa biraraya gelmeyi ve bir umut olmayı becerdiler. Biz de % 80'lik bir kesim olarak rahat bir nefes alıp, boğulmaktan şimdilik kurtulduk. Dileğimiz, bu umudumuzu kırmayacak kişileri parlamentoya göndermek. Uzun vadeli önlem olarak ta eğitim birliğini sağlayacak olan kesintisiz, zorunlu eğitimin uygulandığı günleri görebilmek...

LAİKLİK

SİVİL TOPLUM

HOMO DEMOCRATICUS

Doç. Dr. Sami SELÇUK

Üstelik Hristiyanlık, devlete karşı ezilenlerin dini olarak doğup gelişmiştir. Başından bu yana Sezar'la papalar ayrılmışlardır. Dahası, Hristiyanlık, bireyi silen değil, ön plana çıkaran bir dindir. Hristiyanlıkta, imandan kuşku duyma bireyin hakkıdır ve bu konudaki seçimi birey yapar.

Bütün bunlar, Hristiyanlık dinini benimseyen toplumlarda laiklik için elverişli bir ortam hazırlamıştır. Ancak yine de, dünyasal iktidar konusunda kilise-kral çatışmaları yüzyıllarca sürmüş, kesin başarı için, özellikle kara Avrupa'sında, Fransız Devrimi beklenmiştir. Rahipler sınıfı iktidarının izlerini kazıma savıyla yola çıkan devrimciler, ilk kez Katolik olmayanların da, devlet katlarında görev alabileceklerini benimsemişlerdir. Öğrenimde laiklik, Fransa'da ancak 1905'te gerçekleşebilmiştir. "Cumhuriyet hiçbir dini benimsemez" formülüne de bu yüzyılda ulaşılmıştır. Fransa'da bile, saf laiklik ilkesinin uygulanmasına henüz ulaşılamamıştır.

Demokratik ülkelerin hemen hepsinde laiklik ilkesi, hoşgörü ve devletin dinler karşısında yansızlığı biçiminde algılanıp uygulanmaktadır. Elbette inanmayanlar da bu hoşgörü ve yansızlığın koruması altındadırlar. Sözgelimi, Amerikan Yüksek Mahkemesi, dinsizleri küçültebileceği gerekçesiyle, resmi okullarda Tanrı'ya inançla ilgili resmi etkinliklere izin vermemiştir (Fukuyama, La fin de l'histoire et le dernier homme, 1992, Paris, s. 367).

OSMANLI LAİK DEĞİLDİ

Hristiyanlığın aksine İslam'da, bir ruhban sınıfı yoktur. Bunun sonucu olarak, eski Yunan'da olduğu gibi ve o dönemdeki anlamında laicus/clericus (hal adamı/din adamı) ayrımı doğmamıştır. Dolayısıyla Türk insanının kafasında laiklik kavramı da oluşmamıştır. O yüzden de Türkçemize laiklik sözcüğü Fransızcadan geçmiştir.

Her din, kuşkusuz az çok dünyasal işleri de yönlendirmek savıyla ortaya çıkar. Ancak İslam'ın özelliği, bütün siyasal, toplumsal, kültürel alan ve ilişkileri yönlendiren bir din olmasıdır. İslamlık, yalnızca Tanrı ile kul arasında bir ilişki düzeyinde kalmamış, bu konuda bütün iktidarı tekeline almış, hiçbir karşı güç tanımamıştır. İslam'ın bu tümelci özelliği, onun laiklikten ne denli uzak olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. İktidar tanrısalıdır. Kitaba göre hükmedilecek, toplum ona göre yönetilecektir. Efendi - kul ilişkisine dayanan böyle bir düzende, anayasal eylemler uç vermemiş, Kuran'a aykırı olduğu için partiler doğmamıştır. Çünkü, parti, Kuran'a aykırı bir düşünce akımının da örgütlenebilmesi demektir. Kadercilik temelinde gelişen bir düzende halk iradesinin, bireyciliğin, akılcılığın ve erkler ayrılığı ilkesinin ortaya çıkması elbette olanaksızdır.

Bu nedenle devlet yönetiminde ulaşılan nokta, keyfilik temeline dayanan istibdattır. Bu mutlakiyetin de ötesinde bir rejimdir. Kudüs dönüşü İstanbul'da yalnız bir gün kalan Chateaubriand'ın anlatımıyla "Padişah'tan başka herkesin köle olduğu bir toplum" sözkonusudur.

LAİKLİK VE İSLAMLİK

Zaman zaman teokratik ve müstebit devletin tipik bir örneği olan Osmanlı'nın din ve vicdan özgürlüğüne saygılı, hatta bu yüzden de laik olduğu ileri sürülmüştür. Bu gerçek dışı bir savdır. Çünkü Osmanlı, Kuran'ın buyrukları doğrultusunda, yalnızca Zebur, Tevrat ve İncil'e inananlara, yani Ehl-i Kitab'a bu özgürlüğü tanımıştır. O da bütünüyle değil. Çünkü, bu kitaplara inananlardan, İslam'ı kabul etmedikleri sürece, cizye alınmıştır. Bu ise,

devletin resmi dinini benimsemeyenlerden alınan bir vergidir, özgür iradeye bir baskıdır.

İbn Nuceym el-Mısri ve El-Bahr el-Raik gibi kimi yazarlar, kendi hukuklarını ve dinlerini uygulama özgürlüklerinden, yalnızca Ehl-i Kitap değil, dinsizlerle ateşe ve puta tapanların da yararlandıklarını, esasen Kuran'da kişinin Tanrı'ya karşı ödevlerini yerine getirmemesi nedeniyle dünyasal bir yaptırıma rastlanmadığını, dinde zorlamanın bulunmadığını, yalnızca insanların hakkının çiğnendiği zaman dünyasal yaptırımların öngörüldüğünü ileri sürmüşlerse de, bu bence inandırıcı değildir. Zira Kuran'da Tanrı'ya inanmayanların, ortak koşanların (müşrikler) öldürülmeleri, birçok kez buyrulmuştur. (Sözgelimi, Bakara, 190-193, 218, 244; Nisa, 74-76, 84, 89, 96; Enfal, 38, 39; Tevbe, 1-5, 36, 39, 41, 73, 123). Nitekim, uygulama da büyük ölçüde böyle olmuştur. Hz. Muhammed döneminde, Beni Hicran ve Beni Tağlibe gibi Hristiyan kabilelere din, vicdan ve tapınma özgürlükleri vergi ödemeleri koşuluyla tanınmıştır. Yine 9. yüzyılda Abbasi Halifesi Me'mun'un, Urfa'nın güneyindeki Harran'dan geçme olayı vardır. O dönemde Harranlılar, başta Ay Tanrısı Sin olmak üzere çok Tanrı'ya tapıyorlardı. Me'mun, kendisi dönünceye değin, çok Tanrı'dan vazgeçip tek Tanrı'lı bir dini seçmelerini, eğer seçmezlerse öldürüleceklerini, İslamın dışında bir din seçerlerse, cizye ödemek zorunda kalacaklarını bildirince, Harranlılar İslam dinini benimsemişlerdir. Osmanlı'daki uygulama ise bilinmektedir.

Bunun sonuçları şu olmuştur: Bizde anayasa hareketleri, erkler ayrılığı ilkesi, bireysel özgürlükler, ancak Batı ile ilişkiye geçildikten sonra ortaya çıkabilmiştir.

Nitekim Batılılaşma eylemini başlatan Sultan, İbrahim Müteferrika'ya "Küffarın ekser zamanda galebesine ve ehl-i İslamın mağlubiyetine sebep nedir, araştırsın, bildirsin" buyruğunu vermiştir. Müteferrika da yazdığı "Usul-ül hikmet fi nizam-ül ümen", Türkçe deyişle "Ulusların düzeni hakkında hikmet yöntemleri" adlı yapıtında, yeni sözcüklerle şunları yazmıştır: "Günümüzde devletler, artık dinden ve gelenekten gelen esaslara göre değil, aklın ve bilimin ilkeleri uyarınca yönetilmektedir" (N. Berkes, İlk Türk Matbaası kurucusunun dini ve fikri kimliği, Türk Tarih Kurumu, Belleten, XXVI, 104, Ekim 1962, s.

715). Bu laiklik ilkesinin Türkiye'de ilk ortaya çıkışıdır.

LAİKLİK VE ATATÜRK DEVRİMİ

Ülkemizde laiklik etkinliği siyasal erkin Tanrısal değil, halksal iradeye dayandırılmasıyla başlamış, Halifeliğin, Şer'iyeye ve Evkaf vekilliklerinin kaldırılmasıyla ve tekke ve zaviyelerle türbelerin kapatılması, türbedarlıklarla kimi sanların yasaklanması ile sürdürülmüş, en sonunda 5 Şubat 1937'de Anayasa'ya "Türk devletinin laik olduğu" yolunda bir tümce eklenerek gelişim tamamlanmıştır.

Atatürk akılcı bir toplum yaratarak demokrasiye geçmek isteğinden, bu arada öğrenimdeki ikicilik kaldırılmış, 1924'te eğitim birleştirilerek Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tek biçimli eğitime geçilmiş; dinsel eğitim yasaklanmıştır.

Hiç kuşkusuz laiklik açısından, en önemli atılım, dinsel dogmalara değil, akılcı kurallara dayanan İsviçre Yurttaşlar Yasası'nın benimsenmesidir. Dinsel hukuka göre, örneğin, kölelik, hukuka aykırı değildir. Yani bir insan bir başkasının mülkiyetinde olabilir (Bakara, 58). Erkek, kadına üstündür (Nisa, 34). Mirastaki payı kadının iki katıdır (Nisa, 11). Süt kardeşler arasında evlilik yasaktır (Nisa, 23). Oysa çağdaş hukuka göre, kölelik yasaktır ve herkes medeni haklardan yararlanır (T. Yurttaşlar Y. md. 8). Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Çağdaş bilime göre, aynı anneden süt emenler kardeş olamazlar ve bu evliliğe engel değildir.

İtalyan Ceza Yasası'nın benimsenmesi de yine önemli bir adımdır. Böylece el kesme (Maide, 91), kimi ilkel cismani cezalar, kısas yoluyla (Bakara, 178, Maide 45), yani bilek gücüyle kendiliğinden hak alma ve adaleti gerçekleştirme yasaklanmıştır (TCK md. 308).

Atatürk devriminin laiklik anlayışı, devlet yapısında dini değil, dinin içinde devleti yadsıma temelinde gelişmiştir. Dinin yalnızca siyasal bir güç olmasını önlemek değil, onu vicdanlara hapsederek düşünce yaşamının dışına itmek de amaçlanmıştır. Yığınaktaki bu yanlış, laikleştirmeciliği hızlandırmış, laikleşmeyi ise doğal yatağından çıkarmıştır. O nedenle, Diyanet İşleri Başkanlığı devlet

bünyesine ve böylece din denetim altına alınmış; eğitim tekniği ve tekelciliği sağlanarak, salt bilimsel yöntemlerle düşünülen ve de inanan kuşaklar yetiştirilmek istenmiştir. Dinin gereklerini öğrenmek için, aile eğitiminin yeteceği ileri sürülmüş ve dinsel eğitim yasaklanmıştır.

Atatürk, kuşkusuz Türk halkını bir an önce çağdaşlaştırmak, yüzyılları yıllara sığdırmak istiyordu. Yaptığı köklü bir devrimdi. Çağdaş kafalı kuşaklara gereksinmesi vardı devrimin. Bu da laiklik ilkesinin uygulanmasını zorunlu kılıyordu. İş kolay değildi. Çünkü ilke, yukarıda değindiğim üzere, Müslümanlık gibi tümelci dini benimsemiş bir toplumda uygulanacaktı. O nedenle, laiklik, uygulamada büyük ölçüde yer yer laikleşmeciliğe kaymıştır.

Atatürk devrimi diyoruz. Adı üstünde bir devrim. Devrim, gülsuyuyla yapılmaz. O yüzden, yasakları ve yaptırımlarıyla birlikte gelmiş, zaman zaman laiklikle çelişmiştir.

Atatürk, devrimlerini gerçekleştirebilmek için, İslam'ın özelliğini ve III. Selim'den bu yana yaşanan başkaldırmaları gözetenek, dini denetim altında tutmak istemiştir. Hristiyanlık dünyasında bile laikliğe kolayca ulaşamadığı, topluluklara bırakılacak bir din örgütlenmesinin parasal ve insansal gücüyle baş etmenin güçlüğü gözetilirse, Atatürk'e o dönemde hak vermemek olanaksızdır. 1993 Temmuz'unda Sivas'ta yaşananlar, O'nun din sömürüsü yapanlara karşı öfkesini ve getirdiği yasakları anlamamızı kolaylaştırıyor.

Ancak, bütün bunlar ne denli doğru olursa olsun, Atatürk sonrası tepkileri görmezlikten gelmemize yol açmamalıdır. Atatürk devrimi üreticiydi. Üretmiştir. Hem de karşıtını üretmiştir. Nitekim, laikliğin değil, laikleşmeciliğin yarattığı ilk toplumsal tepki 1950'de iktidar değişikliğine yol açmış, ezanın Arapçalaştırılması hükümetin ilk girişimlerinden biri olmuştur. Bu rövanş değil, düpedüz oç alma eylemiydi. O nedenle de, çok partili rejimle, devlet bütçesinden beslenen İslam dini okullarında din görevlileri yetiştiren okullar açma süreci, 1982 Anayasası'nda zorunlu din dersi uygulamasıyla noktalanmıştır. Hem de Atatürkçülükle kavgaya tutuşanlarca değil, Atatürkçüyüm diyenlerce gelinmiştir bu çizgiye. Bugün laikleşmecilikten laiklik karşıtlığına sendeleyene ve uçlar arasında salınıp duran bir devlet anlayışıyla karşı karşıyayız.

Atatürk devrimini, Atatürkçülüğün uzak amacı olan demokratik sivil toplum/hukuk devleti bağlamında değerlendiremezsek, geçiş dönemini hem barışçıl yollarla aşamayız, hem de uzatmış oluruz. Bundan ciddi olarak kaygılanmaktayım.

Bence Atatürk devrimi, demokrasinin altyapısını hazırlayan bir başkaldırı döneminin adıdır. Atatürkçülük katı ideoloji değil, uygulama temelinde gelişen bir dünya görüşüdür. Kısa erimdeki amacı akılcı, demokrat yurttaşlar yetiştirmektir. Bu amaçla, bizzat Atatürk, Medeni Bilgiler adlı yapıtı yazmış ve okullarda okutmuştur. Bu kitapta demokrasiye nasıl geçileceğinin, nasıl demokrat olunacağını kurallarını işlemiştir. İlk Fransız devriminin ürünü olan Cumhuriyet kurulmuştur. Demokrasi ise Anglo-Sakson tarihinin ürünüdür. Çok sesli bir rejimin adıdır. Bir düşünürün dediği gibi, biri öbürünün yerine kullanılamaz. O nedenle, "başındaki örtüyü vestiyere bırakmayan genç bir Müslüman kızın derse girmesi yasaklandığında, cumhuriyetçiyle demokratın tepkileri ayrı olacak, aralarındaki ayrım daha çok göze çarpacaktır. Çünkü cumhuriyetçi "laiklik" (bence laikleşmecilik) adına bunu alkışlayacak; demokrat ise "hoşgörü/özgürlük" adına kınayacaktır. Bunlar birer sözcük kavgası değil, ilkeler üzerinde uyuşmazlıktır" (Regis Debray).

Şunu bir kez daha vurgulamak istiyorum. Evet, Atatürk ilkin Cumhuriyet'i kurdu. Ancak uzak amacı demokrasiydi, sivil toplumdu. Dönemindeki çok partili yaşam deneyinden en azından biri kendi isteğiyle olmuştur. Ne ki başarıyı gerici girişimler önlemişti. Yeniden vesayetçi anlayışa dönülmüştü. Ancak Atatürk, hiçbir zaman uzak amacından vazgeçmemiştir. Şu sözler onundur: "Biz öyle bir yönetim, öyle bir rejim istiyoruz ki, bu ülkede, padişahlığa yandaş olanlar bile bir parti kurabilsinler." (Hasan Rıza Soyak, Atatürk'ten Hatıralar, Yapı K.B. yay., 1973, s. 58-59). Yıllarca padişahlığa savaş açmış bir devrimci/cumhuriyetçinin sözleridir bunlar.

Atatürkçülüğü, yakın amacı içine hapseden her girişim, onu uzak amacıyla çatıştırarak, yozlaştırıp tüketecektir. Devrimin devrimci öz yapısına da ters düşen bir tutumdur bu. Uyanık olmak zorundayız. 1923-1938 Atatürkçülüğüyle yetinmek, Atatürkçülüğü geçmişte tutuklamak, bir başka türlü gelenekçi darkafalıktır, olanı

tüketmektir. "Olanı korumaktan başka kaygısı olmayan toplumlar silinip gitmiştir. Çünkü "olan" uyuşturucudur. Uyuşturucu ise kimseyi kurtarmaz." "Ya değişecek, çağa ayak uyduracak, gelişerek yaşamınızı sürdüreceksiniz, ya da tarihin verdiği sayısız örneklerde olduğu gibi, gömüleceksiniz. Tarihten çıkarılacak başlıca ders, bence budur, tarihin mezarlığıdır. Niçin bunca toplumun adı sanı unutuldu? Değişmekten, değişmemekten. Çünkü, yaşam ve süreklilik; değişimin çocuğudur. Duran çürür." (M.C. Anday). Gerçek Atatürkçü, evrimcinin de ötesinde devrimcidir. Atatürkçülüğün durduğu yerde kalmasına katlanamayız. Atatürk devrimini irdelerken, o günün koşullarını gözetelim ve geçmişten ders alalım. Ama şimdiki zamanda yaşayarak yarınlara hazırlanalım. Atatürk devrimi bugün de yürürlükte. Ne ki, demokratik koşullar içinde yürürlükte.

'LAİKLİK SORUNUNU DEMOKRASİ ÇÖZER'

Çağımızı iyi okumalıyız. Bireysel haklar ve özgürlükler çağını yaşıyoruz. Çağımızda devlet, hukuk devletidir. Toplum, sivil toplumdur. Devlet, birey içindir. Birey devlet için değil. Sivil toplumda devlet "çok hukuk, az devlet" formülü doğrultusunda hukuk sınırları içine çekilmek zorundadır. Birey ağırlıklıdır. Her türlü düşünce ve inanç, dikeylemesine ve yataylamasına örgütlenebilir. Çok sesli bir toplum ve saydam bir devlette, devlet toplumu değil, toplum devleti denetler. Sorunların üzeri örtülmez. Hepsi gün ışığında tartışılır. Devlet, her türlü düşünce ve inancın tartışılmasını ve örgütlenmesini sağlayan bir barış tekniğinin hem kendisi, hem bekçisidir. En önemlisi de şudur. Devletin resmi görüşü olmaz, olamaz. Görüşler ve inançlar karşısında yansızdır. Eğer devletin resmi bir görüşü olursa, yansızlığını yitirmekle, taraf olmakla kalmaz; daha işin başında öbür görüşleri mahkum etmiş olur. Böyle bir rejimde demokrasiye kıyılmıştır.

Böylece yansız devletten yola çıktık, demokrasiye ulaştık. Demek, demokratik bir devlet, ancak resmi görüşü olmayan, yansız bir devletle gerçekleştirebilir. Böyle bir devletse, esasen düşünceler gibi, dinler, inançlar karşısında da yansız kalacağından, ister istemez, laik olacaktır. Görülüyor ki, laiklik sorununu demokrasi temelden çözmektir. O

yüzden, anayasalarında "laik" nitemi geçmediği ve hatta resmi bir dini tanıdıkları halde, kimi demokratik devletlerde uygulama laiktir. Yukarıda buna değinmiştim.

Gelin görün ki, anayasasında laik olduğunu açıkça belirttiği halde, 1924 Anayasası döneminde Türkiye, istenildiği ölçüde laik olamamış; "laiklik" kavramı, laikleştirmeciliğe dönüşebilmiştir. Bugün demokrasi dönemine geçmenin uyum sancılarını yaşıyoruz. Demokrasiden ve dolayısıyla laiklikten vazgeçemeyiz. 1961 ve 1982 anayasaları, "laik devletten" değil, "demokratik ve laik devletten" söz ediyorlar. Laiklik yoluyla, belki cumhuriyete ulaşılabilir, ama demokrasi gerçekleştirilemez. Demokrasi laikliğin değil, laiklik demokrasinin sonucudur. Demokrasi özne, laiklik yüklemidir. O yüzden, her demokratik rejim kaçınılmaz olarak laiktir. Ama her laik rejim demokratik değildir. Laikliğe demokrasiden daha çok güç yüklenmemelidir. Böyle bir doğru, eksik bir doğrudur. Bütünü ve parçaları iyi bilmek zorundayız. Laikliği görüp demokrasiyi savsaklamak; ormanı değil, ağacı görmektir. Çünkü demokrasi, toplumsal sorunlar kesrinin paydasıdır.

Yansız ve dolayısıyla laik devlete ulaşmak istiyorsak, devlet içinde dinsel bir kuruma yer vermekten vazgeçmeliyiz. Devlet din okulları açmaktan uzak durmalıdır. Dinsel topluluklar bu işi üzerlerine almalıdırlar. Başka dinden olanların ya da inanmayanların vergilerinden beslenen bir hazine, belli bir dinin görevlilerine ve okullarına maaş, para veremez.

Yansız bir devlet, belli bir dini ya da o dinle ilgili dersi öğrenmeye de kimseyi zorlayamayız. Devlet cezaevindeki hükümlüye, Müslümanca imam, Hristiyanca papaz, Museviyse haham bulundurmamak zorundadır. Bu yansızlığının ve laikliğin sonucudur. Ama, özgür ortamda kimseye dinsel ders veremez. Ancak her din için, bireylerin ya da yasal temsilcilerinin izniyle din dersine olanak sağlayabilir, o kadar.

Yansız devlet, bireylerin dinsel kimlikleriyle uğraşmadığı gibi, ne dinsel yayın yapabilir, ne de propaganda. Ayrıca, dinsel yayın ve propaganda yasağı da koyamaz. Unutmayalım ki, bir yerde kimi düşünceler ve inançlar yasaklanır, tartışma dışı tutulursa, bunlar yer altına itilirler ve orada patlamaya hazır birer

kratere dönüşürler. Çatışma kaçınılmazlaşır. Demokraside düşünce yasağı olmadığından, her türlü inanç ve düşünce kolayca örgütlenebilir, açığa vurulabilir. Böylece bireylere boşalma olanağı sağlanır. Patlama/çatışma önlenir. Düşünce/İnanç ve örgütlenme özgürlükleri, demokrasilerin güvenlik sigortalarıdır.

Yansız devlet, dinsel eğitim yasağı da koyamaz. Evet, devlet okullarında eğitim, bilimin gereği, elbette laik olacaktır. Olmalıdır da. Ama bu dinsel inançların öğrenilmesinin yasaklanmasını gerektirmez. Çünkü bilimle dinin ilgi alanları ve yöntemleri birbirlerinden ayrıdır. Bilimin alanı gerçekler, dinin alanı Tanrısal dünyadır. Bilimin yöntemi, akıl ve deneydir. Din bu yöntemleri kullanmaz. İnanca dayanır. Bilim saptar, ama yargılamaz. Din ise yalnızca yargılar; kınar, cezalandırır ya da ödüllendirir. O yüzden bilim dinin, din de bilimin seçeneği değildir. Türkiye, yıllarca bilimi dinin seçeneği sanma yanlışına dolanmanın acı sonuçlarını yaşamıştır.

Toplumumuz, bence demokrasiyi sindirebilecek aşamaya gelmiştir. Artık buna kendisi karar vermelidir. "Toplumsal uyanış, ekonomik gelişmeyi aşmıştır" diyen vasiler değil. Türk toplumu, vesayetçi anlayış sahiplerinin yarattığı bu koşul kipinde yaşamaktan bezmiştir ki, bu gerekçeyle yapılan müdahaleleri artık istememektedir. Unutmayalım ki, ne Atatürk devrimi, hatta ne de demokrasi bir amaçtır. Atatürk devrimi, demokrasiye ulaşmanın aracıydı. Demokrasi ise, "bireyi mutlu kılmanın aracı değil, bireyi yaratmanın, bireyi birey ve insan yapmanın aracıdır" (Dewey). İnsan Hakları Mahkemesi, bir kararında "çoğulculuk, hoşgörü ve özgür düşünce olmadan demokratik bir toplumdan söz edilemez" diyerek demokrasinin kurucu öğelerini açıklamıştır. O nedenle, çoğulculuğu, hoşgörü, özgür düşünceyi öldüren her yasağın, bizim ve insanımızın bir katili olduğunu unutmayalım. Yasaklardan mutlaka kurtulalım. Küreselleşme olgusu, esasen yasaklamayı olanaksızlaştırmıştır. Hoşgörü ve özgürlüğü yalnız kendimiz için değil, başkaları için de benimseyelim. Benimseyelim ve bu hoşgörü kültürünü oluşturalım ki, yan yana barış içinde yaşamayı öğrenebiliriz.

Düşünce ve inanç çokluğu, teklikte çokluk 'unitas multiplex', yalnızca toplumsal/kültürel

zenginlik değil; toplumsal gelişme dinamizminin de vazgeçilmez koşuludur. Böyle bir toplumda çokmantıklılık ilkesiyle farklı mantıklar diyalogu kurulacak, dönüşümlülük (recursion) ilkesiyle yaratmalar ve kendini açıklamaya yarayan karşıtını yaratmalar; üretici ürünler elde edilecektir. Batı'nın gelişme gizi de budur (E. Morin). Unutmayalım ki, doğrular sürtüşülerek değil, tartışılarak bulunur. Düşünce ve inançları açıklama, onları örgütleme özgürlükleri bulunduğu zaman, yasakların yarattığı boşlukları düşünce ve tartışma berisi kalmış, bağnaz, tek boyutlu, tekeli, içeriksiz, başıboş düşünceler, inançlar ve önyargılar dolduramaz. Birbirlerini yok etmeye dayalı bir kültür, kimlikleri ve varlıkları tüketir, toplumu yoksullaştırır. Yasakçı devlet, devlet gibi düşünmeme özgürlüğünü de yok ederek, bireyi insanlıktan çıkarır ve ikiyüzlülüğe iter. Evet, temel hak ve özgürlükleri yok edilen insanların insanlıkları elinden alınmış demektir. "İnsanların elinden insanlıkları alınınca çok kolay sayılıp onların toplamları söylenebilir" (Stanislav Jerzi Lec.). Gizli sicillerde inanç ve görüşleri değerlendiren yasakçı bir devlet, önce militanlaşır, şiddete başvurur, sonra da devlet yetmezliği hastalığına yakalanıp çürür ve çözülür.

DEMOKRASI VE HOŞGÖRÜNÜN SINIRI

Sık sık soru sorulagelmiştir. Demokrasi, kendini yadsıyan ve yıkmayı amaçlayan komünizme, faşizme, köktendinciliğe izin verebilir mi? Bir başka deyişle, demokrasi, iktidara geldiğinde, kendini yok edecek akımlara izin verecek kadar cömert, demokrat ve hoşgörülü olabilir mi? Hayır diyenler, demokrasinin özsavunma hakkından söz ederler. Ben evet diyenlerdenim. Çünkü tarih şunu göstermiştir. Hiçbir ülkede çoğunluk, demokratik ortamda aşırı uçlara teslim olmamıştır. Uçlaşma uzlaşmadan uzaklaşmadır. Böyle bir toplumda herkes, Aşıl'ın topuğunun, birbirinin açığını yakalamanın peşindedir. Aşırı akımlar, çokluk atomlaşma ve kutuplaşmayı kışkırtan yasakçı ortamlarda gelişmişlerdir. Çünkü demokrasi, yukarıda değindiğim boşalma sigortasını işleterek, okul kaçığı düşünceleri ve dolayısıyla aşırılıkları yumuşatmayı sürgit başarmıştır. Dahası, düşünce tarihi de şunu kanıtlamaktadır. Bilim yalnızca her tür düşünce ve inancın özgürce

tartışıldığı ortamlarda gelişmiştir. Batı'da da Doğu'da da bu böyledir. Eski Yunan, eski Mısır, rönesans, reform, 18. yüzyıl ve sonrası. Doğu'da Mutezile akımının canlandığı ve yasaklandığı ve yaşadığı dönemler, bunun tanığıdır. İbn-i Sina'lar, El-Kindi'ler, İbn-i Rüşd'ler hep bu dönemlerde yetişmiştir. Türkiye'de ise, yineleme pahasına söyleyeyim, bu resmen itiraf edilmiştir: "Aşırı özgürlük, toplumsal uyanışı, ekonomik gelişmenin önüne geçirdi." Ne zaman ki bu vesayetçi anlayışa sapılmış, yasaklarla birlikte farklılaşma, dolayısıyla toplumsal uyanış ve gelişme durmuştur. Acılar ve çatışmalar başlamıştır. Devlet ve toplum el ele vererek, sanki bindiği dalı kesmiştir. Düşünürler, yazarlar ya sürgün edilmişler ya da cezaevlerinde çürütülmüşlerdir. Düşünürün, yazarın, "Ozanın içeride yattığı bir ülkede, dışarıya daha karanlık, daha büyük bir hapishanedir" (C. Atuf Kansu). Kim böyle bir hapishanede yaşamak ister ki!

Bu nedenlerle ben ve benim gibi düşünenler, uç akımları ve bu arada köktendinciliği de hoşgörece ve onun yaşama hakkını savunacak oranda hoşgörü ve özgür düşünceden yanadır. Ben bir Atatürkçüyüm ve köktendinciliğe karşıyım. Ama, bu akımın özgürce yaşama hakkını savunuyorum, onu yasaklamaktan yana değilim. O nedenle TC Yasası'nın 163. maddesinin, 141. ve 142. maddelerle birlikte kaldırılması yerinde olmuştur. Bu bir "fesat planı" değildir. Demokratik olmayan yöntemleri kullanarak çirkinleşmiş devletin güzelleşmesidir; tuzaktan ve çürütülüştür kurtulmasıdır. Bir arada yaşamaya ve çok sesliliğe doğru atılmış sağlıklı bir adımdır. Bu görüşü ve böyle bir demokrasiyi savunanları kınamak ise, çağdaş demokrasiyi hiç anlamamaktadır. Çünkü o demokraside hiçbir "düşünce, inanç ve kanı kınanamaz" (Anayasa md. 25/2). Kaldı ki bu tavır, laikliği savunacağım derken, laikleştirmeciliğe sapan, bir laiklik ihlalidir.

HOMO DEMOCRATICUS

Günümüzde hiçbir devlet, laikliği tam olarak gerçekleştirememiştir. Ancak, laik devlete doğru büyük adımlar atılmıştır. Bu adımlardan sapılmamalıdır. Fransa, anayasalarında bu sözcüğe yer veriyor. Türkiye de öyle. Ancak, yer vermeyen kimi devletler, onu yalnızca

tanımlıyorlar. Kore, Japonya, Hindistan, Lübnan, Doğu Uruguay, Honduras gibi. Yukarıda belirttiğim gibi, devlet dininin olduğu kimi ülkeler ise, demokrasiyi seçtiklerinden eylemli olarak laikliği gerçekleştirmişler. Ülkemiz, her şeye karşın, bu ilkeye ısınmış. Demokrasiyi kotarabilirsek, laiklik sorununu da çözmüş olacağız. O yüzden bence ilkin demokrat insanı, "homo democraticus" yaratmalıyız. Fukuyama'nın dediği gibi, demokrat insan olmadan, demokrasi kurulamaz. Demokrat insan, laik insan değil, ama laik tavrı insanıdır. Esasen, ister bir dine inansın, ister inanmasın, her insanın bir inancı olduğundan, günümüzdeki anlamıyla "laik insan" olamaz. Ama laik tavrı insan olur, olmalıdır da. Sözgelimi, büyük Fransız fizyoloğu Claude Bernard, çok dindar biriydi. İncil'e ters düşen buluşlar yapmıştı. O şöyle diyordu: "Laboratuvara girerken, dinsel inançlarımı eşikte bırakıyorum." Bernard, laik değildir, ama tavrı laiktir. Çünkü, laik tavrı insan, yukarıda da değindiğim gibi, "din bilimin, bilim dinin seçeneği değildir" ilkesini bilir.

Buna karşılık, toplumun olumsuz ve duyarlı nabzını avucunda tutabilmek için "ezana sahip çıkmaktan" söz eden bir politikacı elbette laik tavrı değildir. Birden çok dinin ve inanmayanların bulunduğu bir ülkede, tek bir dinden yana olmaklıktır bu. Ama "inançlara sahip çıkmaktan" söz eden biri laik tavrıdır.

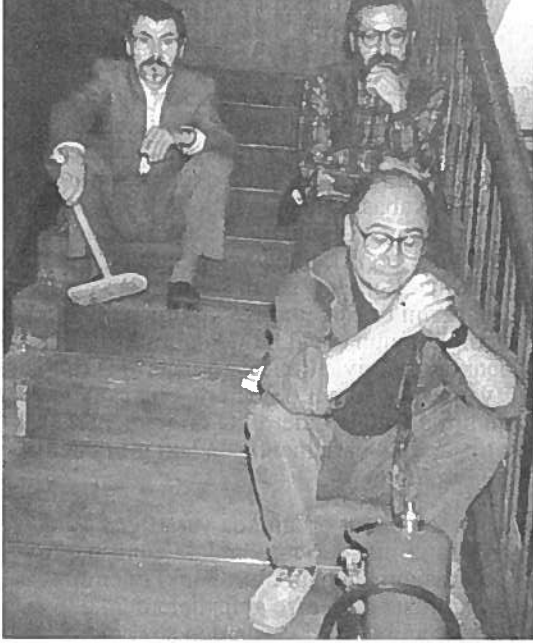
Bu konuda, çizgisine, kalemine ve sesine sahip aydınlara ve bilim adamlarına büyük ödevler düşmektedir. Onlar ki, çoğu zaman "yorulduklarında bile diz çökmeyen masalarda" (Herbert Zibigniew) düşünürler, yaşarlar ve. konuşurlar.

Anayasamız "demokratik ve laik devletten" söz ediyor. İyi ki yalnızca laiklikten söz etmiyor. Yalnızca laiklik deseydi, belki laiklikten laikleştirmeciliğe sapma tehlikesi doğabilirdi. Demokratiklik bunu önüyor, önlemelidir de. Yeter ki, yasakları kıralım, "homo democraticus"u yaratalım, iç barışı sağlayalım. Laiklik dahil, gerisi kendiliğinden gelecektir. Esasen demokrat insanlardan oluşan bir toplum, demokratik ve dolayısıyla laik devletten başkasına katlanamaz ki!

(12-15 Mart 1994 tarihli Milliyet'ten)

BU AŞK, BU ŞEHİR, BU KEDER

Dr. Behçet AYSAN

1.
hoşça kal ayak izim
serseri sokaklarda
hoşça kal
kendine bir başka
gökyüzü büyüten
kardeşim
gece feneri
hoşça kal çaldığım
ıslık
söylediğim türkü
doludizgin karlarda.
hoşça kal
annemin
yüzü
hep beyaz yaşmaklı
sırı dökümüş bir yalnız
aynada.

hoşça kal

dolunayın
altında

ıhlamur ağaçlarına

kazıdığım
şey

hoşça kal uzaklarda yanan
anızların parıltısı hoşça kal.

2.
bir gün gelecek bu gün de
bir anı olacak nasılsa

oturduğumuz bu masa
bu kum saati, bu rüzgâr, bu eski
komodin

bu kırık
sandalye

bu kelepir yürek
bu aşk
nasılsa.

3.
hoşça kal ayak izim
serseri sokaklarda

hoşça kal

yarım kalmış
duvar yazıları

hoşça kal

bir gün gelecek
akacak yeraltı suları

hoşça kal

yakut, bezirgân, gön

hoşça kal eski zaman
aktarları

gidiyorum

bu şehri bu yağmuru
bu düşleri

bu aşkı bu kavgayı bu kederi

size bırakarak.

Eylül-1984

HÜSEYİN KABASAKAL

Adnan BİNYAZAR

Köy Enstitüsünün daha ilk sınıflarında iken, Hüseyin Kabasakal'ı, sesinin okşayıcı yalınlığı, insana insanlığını duyumsatan sıcak bakışlarıyla, doğduğu yer olan Ağın'ın ak toprakları üzerinde tanıdım. Böyle bir kişinin ilçemizden nasıl çıktığını şaşkınlıkla düşünürken, onun varlığıyla, iki dağın arasına sıkışıp kalmış, güneyi Fırat nehrinin bir kolu olan Karasu'ya açılan ilçemize karşı daha saygın duygular beslemeye başlamıştım.

Onunla aynı ilçeden olmak beni de yüceltiyordu. Ona beslediğim saygıda benliğimde kendi varlığımı duyumsamaya benzer bir güven de yatıyordu. Bunda, Kabasakal'ın babasının da etkisi vardı. Öğretmenlikten emekli, yaşını başını almış Mustafa Kabasakal, önündeki arkın su şırıltılarıyla daha da şenlenen evinin giriş aralığındaki sedire beni de oturtur, gözü yazıya yeni yeni almış öğrenciye, eskilerden, yenilerden anlatırdı. Onun, "Oğul, oğul! Bilgiyle beslenmemiş inanç, inanç değildir; yüreğinin ve beyninin birlikte var ettiklerinin ötesinde gerçek arama!" sözleri belleğimden hiç gitmedi.

Hüseyin Kabasakal'ı, benim Hüseyin Ağabeyimi bu derinlikli sözlerle, başka boyutlarda da yaratıyordum kafamda: Böyle bir babanın oğlu kim bilir nasıl bir oğuldu?..

Ankara'daki öğrenimim sırasında, özellikle Pazar günleri güler yüzlü eşiyle birlikte onları ziyarete gittiğimde onun nasıl bir oğul olduğunu da öğrendim. Onca insan gelir giderdi evlerine. Kimseye yüz ekşittiklerini görmedim. Yemeden yediren, giymeden giydiren insanlardı. O kapıdan içeri girenler, o sıcak kanatlar altında mutluluğun ne olduğunu anlarlardı. Büyük kentlerde okuma savaşımı verenlere bir destek de onlardı. Kabasakallar'a uğrayıp da o ortamın erdemlerinden soluklanmayan kalmamıştır. Hüseyin Ağabey, gelen öğrencilere kapsamlı sorular sorar, yılmadan, bütün ayrıntılarına dek dinlerdi onları. Yetişen gençlerde var olmayı bile var gösterir, onlara güven aşılamanın bir yolunu bulurdu.

O günleri gözlerimin önüne getiriyorum da, demokrasi'nin, insanın kendi benliğinde oluşturduğu bir iç düzen olduğuna daha çok inanıyorum. Belki de, belki değil, kesinlikle, Hüseyin Kabasakal'ın kişiliğinde varıyorum bu tanıma. Evine gittiğinizde bu havayı yalnızca kendisinde değil; eşinde, çocuklarında da yaşadınız. Ben, babasının karşısında düşüncesini özgürce ortaya koymayı, davranış rahatlığını onun çocuklarında görmüşümdür. Çocuklarını ilgiyle dinler; görüşlerinde tutarsız bir yan varsa, somut örneklerle onları inandırma yoluna giderdi. O ortamda herkes, bir uygar ülke parlamentosundaki gibi özgür düşünürdü.

Kişinin kendi dar ortamında yarattığı demokratik ilişkiler, toplumdaki geniş çaplı demokrasinin kaynağı olur. Sanki önemli adamlarmışız gibi, bize gelişmelerden, dünya hallerinden, bilimsel verilerden söz açıp bizim görüşlerimizi öğrenmek istemesinin özünde de onun demokratik katılımcılığının yattığını bugün daha iyi anlıyorum.

Öğrenmek, tartışmak, bir sonuca varmak... Onun düşünsel kişiliğinin yöntemi bu idi. Yıllarını Harp Dairesi'nin arşivleri arasında geçirmesi de buna bağlanabilir. Somut verileri bulup genç kuşaklara aktarmak; böylece, kurduğumuz Cumhuriyet'in temelinde ne büyük emeklerin yattığını kanıtlamak! Onu ben hiçbir zaman bir coşku Atatürkçüsü olarak tanımadım. Atatürk onun dilinde saygın bir asker, yurdu kurtarıp Cumhuriyet'i kurmak için her şeyi göze alan bir devrimciydi. Atatürk, Türk toplumunu bilgiyle donatıp çağdaşlaştırma yolunda ilerletmek istiyordu. Kabasakal'a göre, gerçek aydın, Cumhuriyet yolunda verilmiş bütün savaşımın anlamını genç kuşakların bilincine yerleştirebilmeliydi. Bu önemliydi. Atatürk, "Gerçeği dile getirmekten korkmayınız!" demiştir. Hüseyin Kabasakal, kendi alanında bunu gerçekleştirerek, Cumhuriyet'e kanat gerenler arasındaki tarihsel yerini almıştır. Demokrasiyi, insancılığı, kökü bilime dayanan çağdaşlığı kişiliğinde özümseyerek, Türkiye Cumhuriyeti'nin yetiştirdiği seçkin bir halk çocuğu olarak toplumun bilincinde yer etmiştir Hüseyin Kabasakal.

BU YÜREK

Veysel GÜLTAŞ

Denizleri biz kirlettik
Balıkları biz öldürdük
Bütün denizlerin kiri
İçime aksın
Temizler bu yürek

Sıcak ekmek çaldı diye
Kelepçe taktık ellere
Günahın hepsi bizde
Koşun çocuklar koşun
Bağışlar sizi bu yürek

Kırılmaz bu kalem
Yıkılır darağacı
Kitap buyurmuş öldürme
Bu yaşam hepimizin
Paylaşır bu yürek

Sevi bende mavi bende
Güneş bende özsu bende
El açmak niye yabana
Anlamazlara utanmazlara karşı
Utanır bu yürek

Onur suskun erdem suskun
Aymazlıksa onulmaz bir yara
Bu gidişi sonsuz sananlar
İyi bilin ki
Susmaz bu yürek

Kıyarsanız insana
Ağaçlara kuşlara
Halkım ben
Gün gelir sizi
Yargılar bu yürek

ÇANAKKALE DESTANI

İlgın ALKAÇ

Her günü, her gecesi, bir başka cehennem olan, havası o günlerde, kan, barut dumanı ve çürümüş insan eti kokan topraklar üstünde bugün, 82 yıl önce kazanılan bir muhteşem zaferi, Çanakkale Zaferi'ni kutluyoruz.

Dünya; 1914'ün Mayıs'ında, tarihinde görmediği bir harbe hazırlanmaktaydı. Kıtalarda ve denizlerde, Almanya ile İngiltere sömürgecilik için rekabet halindeydi. Yorgun Fransa; 40 yıl önce Almanya'ya kapırdığı toprağının -Alsas Loren'in- peşindeydi. Ve Rusya; ne pahasına olursa olsun Balkanlar'ın ve de Boğazların sahibi olmayı istemekteydi.

28 Haziran 1914'te kıvılcım çaktı. Avusturya-Macaristan Velihi **Franz Ferdinand** ve eşi, Saraybosna'da, Sırp fedaisi **Gavrilo Princip**'in kurşunlarına hedef olunca; Avusturya aynı gün harp ilan etti Sırbistan'a.

Devler; peş peşe seferberlik ilan ettiler. Bir yanda; İngiltere, Fransa ve Rusya -ki adına İtilaf Devletleri deniyordu- diğer yanda ise Almanya, Osmanlı İmparatorluğu ve Avusturya-Macaristan-İttifak Devletleri -yerlerini aldılar. (Daha sonra İtalya ve Japonya da harbe katıldı.) Dünya o tarihlerde zaten bu devletlerden ibaretti ve onun için, bu harbe; "**Harbi-Umumi**" yani; "**Dünya Harbi**" dendi.

Ağustos 1914'te Almanlar Ruslara karşı "**Mazuria**" ve "**Tanneberg**" zaferlerini kazandılar. Ancak "**Marn Cephesi**"nde Fransızlar tarafından durduruldular. Avusturya; Galiciya'yı Ruslara terk etti. İngiliz donanması denizlerde üstünlüğü ele geçirdi.

Osmanlı İmparatorluğu, başlangıçta harbe girmemişti. Kader yavaş yavaş ağırlarını örmekteydi. 16 Ağustos 1914'te; Alman Deniz Kuvvetleri'nin iki gözdesi, Goben zırhlısı ve Breslau kruvazörü -ki sonradan Yavuz ve Midilli adlarını almışlardı- İngiliz gemilerinin takibinden kurtulmak için Çanakkale Boğazı'na girdiler ve Türk sularında demir attılar.

29 Ekim 1914'te; Türk bayrağı çekerek, Karadeniz'e çıktılar. Odessa ve Sivastopol'u topa tuttular. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'nu resmen harbe soktular. (Daha sonra, İmparatorluk ile Almanya'nın gizli bir anlaşma imzaladığı ortaya çıktı.) Yemen'den Kafkasya'ya, Irak'tan Galiciya'ya kadar tüm cephelere kuvvet sevk ettik.

Osmanlı İmparatorluğu; öncelikle Çanakkale Boğazı'nı savunmayı, Doğu Anadolu'da ve Kafkasya'da Ruslara darbe indirmeyi, Süveyş Kanalı'nda ise İngiltere'nin Hindistan'a kadar uzanan imparatorluk yolunu taarruzla kesmeyi planlıyordu. Bu arada cihat ilan edilecek; Müslümanların İngiliz birliklerine saldırması sağlanacaktı.

Umulanın tam tersi oldu. Birçok Müslüman ülke askerleri

İngiliz ve Fransız ordularında yer alarak Türklere karşı çarpıştıkları gibi, Osmanlı tebaasındaki Araplar da tarihin en büyük ihanet örneğini sergileyerek, İngilizlerle bir olup İslamın kutsal toprağını savunan Türk askerlerini arkadan vurdular. Her fırsatta en acımasız, en zalim, en vahşi katliamı yapılar. Olayın vahameti ve ihaneti o kadar büyüktü ki bir tarafta Türk askeri açlık ve yokluk içinde, dilinde Medine Marşı, "**Ölürüz de vermeyiz Peygamberin kabrini**" diyerek, kutsal addedilen toprakları inançla, fedakârlıkla kanının son damlasına kadar savunuyor, diğer tarafta ise Peygamberin soydaşı hain Arap, İngilizle birlik olmuş, bütün vahşetiyle saldırıyordu. Binlerce yıl geçse de Türk milleti bu ihaneti unutmamalıdır ve de unutmayacaktır. Türk ordusunun Birinci Dünya Harbi'ndeki kahramanlıklarının temel nedeni cihad değil, Türk askerinin sahip olduğu, vatan savunma azmidir.

Kasım 1914'te İngilizler petrol bölgesini ele geçirmek için Basra'ya asker çıkardı. Ocak 1915'te 150.000 kişilik Türk ordusu Sarıkamış'ta çetin arazi ve ağır kış koşullarında 90.000 evladını kaybederek büyük bir felakete uğradı. Şubat 1915'te Sina Çölü'nü geçen Türk ordusu, Süveyş Kanalı önünde kaldı.

Fransızlar, İtalyanlar, İngilizler cephelerde ezilince; Batı'da Almanlar, Doğu'da Türkler, Rusya'nın müttefikleriyle bağlantısını kesince; karar aldı İtilaf Devletleri: "**Rusya ile irtibat mutlaka sağlanmalıdır.**" Ama nasıl? "**Baltık kıyılarına çıkalım**" "**Olmaz, İskenderun'a çıkalım**" "**Hayır, donanmayla Boğaz'ı geçelim**". Ve karar kılındı üçüncüsünde...

Vatan savunmasını, yabancı komutanların sevk ve idaresine bırakmış olan İmparatorluk; Alman Orgeneral **Liman Von Sanders**'in planına göre; Çanakkale'de, 5'inci Ordu kuvvetlerini, asgarisini kıyılarda, azamisini ihtiyatta olacak şekilde "**oynak savunma**" esaslarına göre tertiplemişti. Başta Yarbey **Mustafa Kemal** olmak üzere, birçok Türk komutanı; bu planın yanlış olduğunu, düşmanın kıyıya çıkar çıkmaz imhasını esas alan, "**kuvvetlerin azamisi ile kıyılarda, asgarisi ile ihtiyatta**" tertiplenme şeklini, yani "**mevzi savunmasını**" uygun görüyorlardı. (Türk komutanlarının bütün karşı görüş ve itirazlarına rağmen, Orgeneral Liman Von Sanders'in savunma planı yürürlüğe kondu. Bazı tarihçiler Alman generalin asıl amacının, Çanakkale cephesindeki muharebeleri uzatarak, mümkün olduğu kadar fazla düşman kuvvetini bu cepheye çekmek ve böylece Batı cephesindeki Alman kuvvetlerini rahatlatmak olduğunu, bu nedenle de "**oynak savunma**"ı tercih ettiğini ileri sürerler.)

1914 Kasımı'nın 3'ünde, İngilizler ve Fransızlar

donanmayla Boğaz önünde ilk kez göründüler, siperlerde Mehmetler, tabyalarında toprak; kan kustu, ateş kustu. Sularla yankılandı bir ses: "**Çanakkale geçilmez.**"

Şubat 1915'te ikinci kez denediler, alev oldu, çelik oldu, kor oldu Türk'ün iradesi ve dile geldi sular. Semalara yükseldi aynı ses; "**Çanakkale geçilmez.**"

1915'in 18 Mart sabahı, 506 toplu 153 gemisiyle, **Amiral Robeck** zorladı Boğaz'ı bu kez. Tabyaların gülle yağmuru altında, Nusrat'ın döşediği mayınlara çarptı gemiler. İlk yarayı "**Infexible**" aldı. Ardından "**Bouvet**", "**Irresistible**" ve "**Ocean**"la beraber 11 gemi batınca, "**Gaulliot**" ve "**Soufren**" yanmaya başlayınca, emir verdi Amiral Robeck; "**Tüm gemiler tornistan**". Kan ve ateş kusmuştu Türk bataryaları, haykırmıştı üçüncü kez: "**Çanakkale geçilmez.**"

Düşman anlamıştı ki, karadan yardım görmedikçe yalnız donanmayla Boğaz'ı geçmek mümkün olmayacaktı... "**Öyleyse karaya çıkmak lazım**" diye düşündü General **Hamilton** ve de böyle yaptı. 24 Nisan 1915'te; Seddül-Bahir'den, Arıburnu'ndan karaya çıktı. Kıyıbaşını tutan düşman, Sarıbayır sırtlarına doğru ilerlemekteydi. Savunmanın belkemiği Sarıbayır. Ha düştü... Ha düşecek... Kıt'alar çekiliyorlardı.

İşte o anda "**Kemalyeri**"nde -bir gözetleme yerinin ismidir- bir güneş doğdu; Yarbay **Mustafa Kemal**... Her ne kadar tarih kitaplarında doğum yeri Selanik ve doğum tarihi 1881 ise de, Mustafa Kemal'in tarih sahnesine çıkışı buradan, "**Kemalyeri**"nden başlar...

Mustafa Kemal; ordu ihtiyatı 19'uncu Tümen'in komutanıydı. Süratli bir durum muhakemesi yaptı. Eğer Sarıbayır bloku düşman eline geçerse tüm ordunun savunması ciddi bir şekilde tehlikeye maruz kalacaktı. Ordu komutanına teklifte bulunmak ve emir almak için zaman yoktu. Kararını verdi ve 57'nci Alay'a emretti; "**Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar, geçecek zaman zarfında, yerimizi başka birlikler ve komutanlar alabilir.**"

57'nci Alay; 628 mevcuttuydu. Alay Komutanı Yarbay Manastırlı **Hüseyin**'den, Saka neferi Hadimli **Ali Efendi**'ye kadar, Conkbayırı yamaçlarından aşağıya uçtular. Şehit oldular. Tümen'in kalan unsurları yetişti ve karşı taarruzla düşmanı kıyıya attılar.

8 Ağustos 1915'te, düşman bu kez Suvla'ya çıktı. Hedef yine Sarıbayır'dı. Gelibolu yarımadasının en ince noktasına hakimdi Sarıbayır. 25 Nisan'da ortaya çıkan tehlike tekrarlanmıştı. General Liman Von Sanders, Albay Mustafa Kemal'den görüşünü sordu. Albay Mustafa Kemal; düşmanın çok üstün kuvvetlerle genel taarruz yapmakta olduğunu, Sarıbayır blokunu kaybetmemek için acil tedbirlere ihtiyaç bulunduğunu, bölgede mevcut olan tüm kuvvetlerin kendi komutası altına verilmesini teklif etti ve teklifi kabul edildi, 7 tümen den oluşan Anafartalar Grup Komutanlığı'na atanma emrini aldığı gece yarısıydı. Saat 04.00'te, Tümen komutanlarına; "**yarım saat içinde taarruzu başlatmaya hazır olmalarını**" emretti. 9 Ağustos 1915 sabahı, şafakla beraber başlayan

karşı taarruzla, Türk birlikleri, İngiliz birliklerini Sarıbayır'dan söküp attılar.

Harbin kaderi bir kez daha değişmişti. Çanakkale'de dünyanın en kudretli ordularının Türk topraklarına kustuğu, sonu gelmez insan ve ateş kudretiyle boğuşan Mustafa Kemal'in kaderi, bizim de kaderimiz olmuştu...

Nihayet; 1916 yılının 8 Ocak'ını 9'una bağlayan gece, İtilaf Devletleri 295 gün sonra bırakarak binlerce ölüsünü Çanakkale'nin toprağında ve de Boğaz'ın serin sularında... çekilip gittiler... (Albay Mustafa Kemal düşmanın çekileceğini değerlendirerek bir taarruz yapmayı teklif ettiyse de, teklifi kabul görmedi. Halbuki böyle bir taarruz düşmanın büyük kısmının imhasını sağlayacak ve belki de Mondros Mütarekesi'yle topraklarımızı işgal etmek isteyecek olan İngiliz ve Fransızların arzularına set çekmiş olacaktı.)

İnsanlığın, o tarihe kadar gördüğü en büyük çaptaki birleşik ve müşterek harekâta (farklı uluslara ait kuvvetlerden meydana gelmiş bir kuvvetin, karada, denizde ve havadaki harekâtı) yenilgiye uğrayan İngilizlerin Başbakanı **Lloyd George**, bu mağlubiyet karşısında kendisini şöyle savunuyordu:

"Yüzyıllar nadir olarak dâhi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki, o büyük dâhi, çağımızda Türk milletine nasip oldu. Mustafa Kemal'in dehasına karşı elden ne gelirdi ki."

Mustafa Kemal ise, "**Gelibolu Seferi**"nin mağluplarına şöyle sesleniyordu:

"Bu memleketin toprakları üstünde kanlarını döken kahramanlar! Burada bir dost vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içinde uyuyunuz. Sizler, Mehmetçiklerle yan yana, koyun koyunasınız."

Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız, bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içinde rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra, artık bizim evlatlarımız olmuşlardır."

İngiliz ve Fransızlar 490.000 askerle katıldığı Çanakkale muharebelerinde 252.000 zayıat verdiler (ölu, yaralı, esir, kayıp, tahliye edilen hasta). 500.000 kişilik Türk 5'inci Ordusu'nun zayıatı ise; 251.309'dur (şehit: 55.127, yaralı: 100.177, kayıp: 10.067, hastalıktan ölen: 21.498, tahliye edilen hasta: 84.440)

*Şimdi orda esen rüzgâr
Eşlik eder suların sesine,
Bir türkû çağırırlar birlikte:
"Çanakkale geçilmez" diye*

*Bir Mehmetçik yükselir denizden göğe...
"O", 60.000 şehidin abidesidir artık.
Seslenir sanki tarih içinden:
"Biz öldük, size istiklal bıraktık."*

(22.3.1997, Cumhuriyet)

ONUNCU AĞIT

İsmail BEYDEMİR

Bu bahar Ağın'a karalı geldi,
Bu güzel atlası yıldırım deldi.
Ölüm esti Uzungil'den Lollar'a,
İki güzel adı defterden sildi.

Uzungil'den AHMET DAYI'yı çaldı,
Lollar'da KURTKAYA abime daldı.
İki direğimiz daha kırıldı,
Sevgili adları armağan kaldı.

AHMET DAYI'm boş bıraktı balkonu,
Artık "DAYIII" diye çağırمام O'nu.
MUSTAFA ABİ'mi göremez oldum,
Yok oldu aradan tüm ortak konu.

Gide gide yalnız kaldık AĞIN'da,
Tüm dostlar yok oldu güzel çağında.
ÇEKÜÇ TARLA AHMET DAYI'sız kaldı,
KURTKAYA'm yok İSPERЕК'in BAĞINDA.

Bu onuncu ağıt, artık son ola,
Tüm giden dostları rahmetler bula.
Kalan yakınlarla uzun ömürler,
Hepinizin birden başı sağ ola.

Dostlar bu sözümü duyup gülmeyin,
Şaka yapıyorum falan bilmeyin.
Daha ağıt yazmak istemiyorum,
Bana güvenip de sakın ölmeyin.

AHMET DAYI Ali Abim nediyor,
Orada işleri nasıl gidiyor.
MUSTAFA AĞABEY Erdoğan nasıl?
BEYDEMİR hepize selâm ediyor.

28 Nisan 1997

SEVGİLİ VÂKIF AMCACIĞIM*

Lucky DİNÇMEN

Sizin Balıklıova'daki yazlığınızın önünde, geçen yılbaşında annemin, kardeşim Duman ile çekilmiş resmi bulunan Ağin Dergisi'nin son sayısını okudum. Özellikle de, benim gibi dört ayaklılar hakkında yazmış olduğun makale dikkatimi çekti. Ve, babamın asistanlık arkadaşı Fuat amcamın kızı ile benden cevap beklediğini görünce de sana bu mektubu yazmaya karar verdim.

Vâkıf amcacığım,

Bizlerin, yani dört ayak üzerinde hareket edenler ile sizler arasında önemli bir fark olduğuna inanmıyorum. Olsa olsa, türlerin gelişimi, yani filogenesis açısından bizlerin bu dünyada sizlerden bir-kaç yüzbin yıl eski olmakla, sizlerden çok daha fazla hakkımız var!.. Yani, sizlerin yer çekimine karşı gelerek ayağa kalkmış olmanız ile beyin kabuğunuzda fazladan bir-iki hücre katına sahip olup şartlı refleks açısından bizlerden biraz daha zeki olmanız, bizlerin sizlerden pek farklı olduğumuzu ifade etmez. Biliyorsun ki, dermatom çizgileri açısından en ön tarafınız burnunuz ve en arka tarafınız poponuzun en mahrem yeri olmakla, esasında sizler de dört ayaklısınız. Kaldı ki, gene, sen de çok iyi bilirsin ki, değişik türlerin kanlarının karıştırılmasından ortaya çıkan ve hemoliz diye bilinen kan erimesi olayında, türlerin en ilkelinden en olgununa doğru çıkıldığında, kan uyuşmazlığı ve dolayısıyla hemoliz olayı azalmakta, yani insan kanı ile insana en yakın tür kanları karıştırıldığında ortaya çıkacak kan erimesi, insan kanı ile daha uzak bir tür kanının karıştırılmasında ortaya çıkacak erimeden daha az olacaktır. Hatta urangutang kanı ile insan kanı karışımı halindeki uyuşmazlık, bir urangutang kanı ile bir şempanze kanı karışımında ortaya çıkacak uyuşmazlıktan daha azdır; yani, urangutang ile insan arasındaki mesafe, urangutang ile şempanze arasındaki mesafeden daha azdır; yani, urangutang insana, şempanzeden daha yakındır.

Zaten bu tür tartışmalar çoktan bitmiş ve halledilmiştir. Doğaldır ki bu konuda son aylarda televizyon ekranlarında görüp işittiğimiz çok çok bilimsel karşı koymalar

karşısında, bilimi saptırarak amaçlı olarak dinleyenleri yanlış yönlendirmekten başka bir anlamı olmayan çok ucuz spekülasyon olmaları nedeniyle, gülüp geçmekten başka bir şey yapılamaz.

Ama, çok önemli bir konu daha var ki, onu vurgulamak zorundayım: Vefa ve duygusal katılım konusu.

Evet, sevgili Vâkıf amcacığım!

Bizler, sizlerden çok daha vefalı ve çok, pek çok daha duyguluyuz!

Bizler sizleri seviyoruz! Hem de, sizlerin en-en yakınlarınızın sizleri sevmelerinden çok daha çok seviyoruz. Sizler bizleri tekmelerken, aç bırakırken, en aşağılık ve ilkel şımarıklık ifadesi olarak bizleri öldürür veya öldürtürken dahi bizler sizleri seviyoruz. Gözleriniz görebiliyorsa, baktıklarınızı görebiliyor ve anlayabiliyorsanız bizleri horladığınızda, tekmelediğinizde, öldürdüğünüzde gözlerimizdeki o İNSAN bakışımızı görebileceksiniz.

Biz vefalıyız. En ufak bir art niyet olmadan biz sizleri seviyoruz. Sizlerin, en sevdiklerinizden dahi pek çok defa vefasızlıkla karşılaştığınızı biliyorum. Bizler ise, sizlerin her ayrılışınızda arkanızda ağlarken; geri döndüğünüzde mutluluk, sevinç ve sevgimizi nasıl ifade edebileceğimizi bilemiyoruz.

Siz hastalandığınızda biz de hastalanıyor, öldüğünüzde de pek çok kez biz de ölüyoruz. Evet... bizi seven sizlerden birisinin ölümünün arkasında günlerce aç-susuz yatağın altında yumaklaşıp kaldığımız ve oradan ölümümüzün çıkarıldığı haller nadir değildir.

Ölen binicisinin yanbaşıdan günlerce ayrılmayan atların öykülerini pek çok edebiyatçı hikayelerinde, ressam resimlerinde konu etmiştir. Sen, sevgili amcacığım, eşinin ölümünden sonra kendi ölümünü arayıp intihar eden çok kadın veya erkek gördün mü? Babam anlatıyor: Marmara'nın tertemiz olduğu ve içinde binlerce yunusu barındırdığı kırklı yıllarda bir yunus katliamına başlanmıştı: Bir motor teknesinin baş ucuna bir kalas yerleştiriliyor ve üstüne, elinde tüfek, bir herif

* Mart-Nisan 1997 Sayılı dergimizde çıkan "Hayvan Sevgisi" yazısına gelen yanıtıdır.

uzanıp bekliyordu; motorun yanına yaklaşp oynamak isteyen bir yunuscuğu gördüğünde de onu öldürüyordu. Ondan sonra ne oluyordu, biliyor musun? O katiller gürühu ölü yunusu tekneye almıyor ve onu halatlarla bağlayarak gene denize kalasın altına sarkıtıyorlardı; zira, bir kaç dakika sonra, ölü yunusun eşinin gelip ağılayacağını ve kendisinin de öldürülmesini bekliyeceğini biliyorlardı. Ve, gerçekten, intihar etmek üzere gelen ikinci yunusu da vurduktan sonra her ikisini tekneye alıyorlardı. Kendinizi beğenmiş siz insanlar acaba böyle bir davranışta bulunabilir misiniz?

Vakıf amcacığım,

Şimdi de "etrafı kirletiyorlar" konusuna gelemim. Yani, sizler Dünya'yı bizlerden kat-kat kirletirken, etrafı tükürük, sümük ve balgama boğarken, çevrenizi sümüklü kağıt mendiller ile kağıt ve naylon parçaları ve de şişe ve kutularla berbat ederken, deniz ve akar suları ile gölleri kanalizasyon çukurlarına çevirtirken, göğü ve havayı yaşanmaz hale getirirken, üç kağıtçı sosyal yaşamınızla YAŞAM denen o tek kutsal kavramı rezil ederken haklısınız da; bir çalılığın dibine bıraktığımız bir-iki kakamız nedeni ile bizler mi "pis" oluyoruz? Kaldı ki, sizler etrafı temizlerken süpürgenizi bizim kakamıza da uzatırsanız çok mu ağır olacak sizlere?

Bizler sizleri YAŞAM'a yaklaşıyoruz. Sizlere "duygu" ve "sevgi" denen o tanrısal armağanları sunuyoruz. Evvelki gün televizyonda gördüm: sokak çocuklarının sokak köpekleri ile oynamalarını "çocuklar kuduz riski ile karşı karşıya kalıyorlar" diye bir dangalakçasına bilimsel (!) yargıya varılıyordu. O sokak çocuklarının kendilerinden esirgenmiş olmakla aradıkları ve yaşamları için şart olup onları kötülüklerden koruyacak olan sevgiyi o sokak köpekleri ile sokak kedilerinde bulduklarını ve de o sokak köpeklerinin kendileri için pek çok art niyetli ve ruhsuz sosyal kurum ve faaliyetlerden çok daha faydalı olacağını bilmeden, görmeden, anlayamadan...

Kaldı ki, sizleri sevmeyen, kötü sizinkilerden koruyan da hep biz oluyoruz... Zamanını aldım, Vakıf amcacığım... biliyorum... ama, bir-iki noktaya daha değinmek istiyorum.

Biz gaddar değiliz, biz katil değiliz... bizler sizlerden kötülük görüp kendimizi savunma insiyakı altında hareket etme zorunda kalmadan sizlere en ufak bir kötülük yapmıyoruz. Sizlerin bizi sevmediğinizi gördüğümüzde dahi, sizlerin bize bir kötülük yapacağınızdan emin olmadıkça sizlere en ufak bir kötülüğü yapmıyoruz. Ama çocuklarınıza kuyruğumuzu çektiiren, bizlere tekme atan, bizlere taş atan veyahut zevk için ava giden veyahut balığa

çıkarak bizleri ve akrabalarımızı öldüren sizlersiniz. Mektubumu bitirirken, sizlerin korktuğu ve bizleri öldürmek için kendinizi haklı bulduğunuz zannettiğiniz bazı hastalıklardan da söz etmek istiyorum.

Vakıf Amcacığım,

Dünyada (bulaşıcı hastalık) sadece kuduz mu? Yahut, sadece ekinokok kisti mi? Kaldı ki, sen de çok iyi biliyorsun ki, kuduz hem çok nadirdir hem de nakleden sadece bizler değiliz. Ama, her sene "kuduz karşı önlem alma" namına pek çok ciddi kimseler, bilgisizliklerinin farkına varmadan bizleri katletme seferberliklerine girişiyorlar! Dedğim gibi, her yıl diğer bulaşıcı hastalıklardan yüzlerce insan ölürken, açlıktan yüzbinlerce insan kırılırken gerçek kuduz vakaları iki elin parmaklarından fazla değildir.

Bir de, bu var! Şayet sizler bizleri anlar, sever ve çocuklarınızın arasına bizleri de katar ve sıcak evlerinize alırsanız, bizlere bakarsanız, aşılatırsanız tüm o "hastalık geçer" lafları da bitmiş olur.

Ve, bizlerin pek fazla çoğalmamamızı istiyorsanız, sizlerin belediye hizmetlerinin arasına "kedi-köpek itlaflı yerine sahipsiz kedi ve köpeklerin kısırlaştırılmaları" görevini katabilirsiniz; Bu suretle bu problem de biter. Ama, sizler "belediyenin başka işi yok da, böyle saçmalıklarla mı uğraşacak" diyecek kadar duygu, sevgi ve seviye fıkarası iseniz... o zaman sizleri Büyük Yaradan'a şikayet etmemizden başka bir şey elimizden gelmez! Öldürün bizleri!

Ama, gene de, çocuklarınızın İNSAN olmaları namına size yalvarıyoruz: Bizleri ücret karşısında çocuklarınıza öldürtmeyin. Babam 1983'te tıbbi bir toplantı için gitmiş olduğu güneydeki büyük bir ilimizin sokaklarında köpek ve kedi ölümlerini sürükleyip bir yerlere götüren çocukları gördüğünde, oradaki bir memura olayı sormuş ve "belediyenin her ölü kedi için elli, her ölü köpek için yüz lira verdiği; bu nedenle çocukların kedi-köpek avına çıktıkları; bu uygulamanın çok olumlu neticeler vermiş olduğu; zira, hem köpek ve kedilerin azaldığı hem de çocukların harçlıklarını çıkarmış oldukları" cevabını almıştı. Yani, sizler kendi çocuklarınızı kiralık katil olarak yetiştirmiş oluyorsunuz. Ve, sizler "insan"... bizler de "hayvan" oluyoruz.

Evet, Vakıf amcacığım... Mektubumu burada bitirirken annem ve babamın, size ve Mine teyzeme sevgi ve selamlarını iletir, Mine teyzem ile sizin ellerinizi saygı ile öperim.

HUZUR

Ahmet SAMUR

Kar yağdırmış bu serime
Yaz baharı verenim var
Şol cennetin bahçesine
Önüm sıra girenim var.

Gizli sevda çektiğimi
Bilenim var, görenim var
İremdeki güllerimi
El dokunmaz derenim var.

Kaderimin ağlarını
Usul usul öğrenim var
Gönül yolum hiç kapanmaz
Yunus gibi erenim var.

Kurda kuşa vermem azap
Şahidim var, bilenim var
Uzun ömür versin Yarap
Benden sonra kalanım var.

Yüküm olsa dağlar gibi
El uzatıp alanım var
Feryat etmem ağlar gibi
Acıları bölenim var.

Vakit gelir yol görünür
Emir olmuş törenim var
Tövbekarım rahat gönlüm
Günahımı silenim var.

AĞLADIKLARIM

S. Selami TAŞBAŞI

Aklımın erdiği ilk günden bu güne kadar yaşadığım ömür içerisinde beni ağlatan, bu gün dahi hatırladığımda ağladığım olayları, anıları, içinizden biri olarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Çocukluğumu hiç yaşamadım. Büyümeden büyük insan muamelesi gördüm. Oyuncaklarla oynayacak yaşta iken bir başıma hayvan otlatmaya gönderilişimi, Çölmeker deresinde, güneş batımı, alaca karanlığın yere indiği saatlerde, beynime çöreklenen o müthiş korkuyu kimselere duyuramadığım için, entarimi göz yaşlarımla ıslatmıştım. Bunu size anlatırken aynı korkuyu yeniden yaşıyorum, o günkü gibi ağlamak istiyorum.

10-11 yaşlarında ırgatlarla beraber ekin biçtiğimi, gün ortasında beynimin piştiğini, belimin kırıldığını, nefesimin kesildiğini, alıç ağacının gölgesini cennetten bir köşe olarak gördüğümü, o gölgeye ulaşamadığımı anarak ağlamak istiyorum.

Çift sürmeyi bilmezken, adam kabul edilip çift sürmeye götürüldüğümü, hat başlarında sabanı kaldıramadığım için, sabanla birlikte bir o yana bir bu yana düşüp kalktığımı, hat tutturamadığımı anarken ağlamak istiyorum.

Yaz sonrası güz üzeri. Bahcevk deresinden toplayıp, zorla Çakmaklıya ulaştırdığımız cılız su ile, sabahın ilk aydınlığından gün batımına kadar, bir başıma toprağı çizikleyerek telbis ettiğimi, patlayacak derecede bunaldığımı anarken ağlamak istiyorum.

İlkokulda, entari veya şalvar giydiğimiz günlerde. Malatya'da Sümerbank'ta çalışmakta olan Hasan ağabeyimin, birlikte büyüdüğümüz kardeşleri Mehmet-Abdullah ve Fevzi'ye elbise getirip beni unutmaması çok ağırlıma gitmişti. Kilere girip ağlamıştım...

İlkokuldan sonra emsallerim Akçadağ ve Dicle öğretmen okullarına gittiler. Babam beni göndermedi. Üç yıl ara verdim. 1953 yılı başlarında Ağın'da ortaokul açıldı. Babam oraya da göndermek istemedi. Dinlemedim, kendim gidip kaydımı yaptırdım. Ayağımdaki yemeniye, bacağımdaki şalvara aldırmadım. Okula başladım. Şapka mecburiyeti var dediler. Şapka alacak param olmadığı için Gogo Dayı'nın (Mehmet Dirican) bekçilikten kalma şapkasını rica ettim, aldım. Bir sarı kordela ve bir ayyıldız uydurdum. Vurdum başıma, indim Hakkodaki umumi tuvalete girdim. Kırık aynamda dakikalarca kendimi seyrettim, ağladım. Sefaletime mi ağladım mutluluğuma mı ayıramadım.

Ortaokul bittiğinde okumamı istemeyen babam, kabul edeceğimi sanarak evlendirmeyi teklif etti. Duymadım. Kayıt döneminde Malatya'ya gittim. Bana elbise getirmeyi unutan Hasan Ağabeyime sığındım. Beni bağırlarına bastılar. Onca yoksulluklarına rağmen sahiplendiler. Hasan Ağabeyimin hanımı Fatma ablam bir anne kadar sevgi, şefkat gösterdi. Bu iki yakınımın ölçsüz fedakârlıklarını andıkça minnet borcumu tazeliyorum. Zamansız aramızdan ayrılan Fatma ablama rahmetler diliyorum, onun için ağlıyorum.

Ticaret Lisesinden sonra İstanbul'da İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne kaydoldum. Köyden getirdiğim bir kısım yiyecekler ile yıllar önce bizim köyden İstanbul'a gidip yerleşmiş olan Madam'ın Gedikpaşa'daki tahta ile bölünmüş kilerden bozma odasına sığındım. Madamın yanında çok sıkıntılı bir yıl geçirdim. Yokluğun, yoksulluğun, gurbetin ne olduğunu o yıl orada öğrendim. Gündüzleri kahroluyordum, geceleri de ağlıyordum.

Bir gün derse girerken Selim ağabeyimden gelen mektubu verdiler. Ders ortasında açtım okudum. "Bir sıkıntın olursa bana yaz" diyordu. Mektupla da olsa bana sahip çıkan bir yakınım var dedim. Aşırı derecede duygulandım. Yanımdaki arkadaşlara aldırmadan ağladım.

Madamın evinden ayrıldım, ev aramaya başladım. İş bulmuştum, çalışıyordum. Emlakçının biri Fatih semtinde, penceresi, tuvaleti ve lavabosu olmayan çatı arasını, ev diye bana gösterdi. Beni orada oturmaya münasip gördü. Emlakçının bu tavrını içime sindiremedim, ağladım.

Oğlum Serhat doğumundan birkaç ay sonra hastalandı. Tedavisi olmayan bir hastalıktı. Tüm çabamıza rağmen iyi edemedik. Dokuz yaşında iken doktorundan 16 yaşına kadar yaşayabileceğini öğrendim. Yirmi yaşına kadar yaşadı. 11 yıl yaşayan ölü ile beraber oldum. Kimselerle paylaşamadığım acılarımı içime gömdüm. Göz yaşlarımı kalbime doldurdum... Sevgili yavrumu hiç unutmadım, unutamıyorum, hep ağladım, ağlıyorum.

Yılların kahrı ile yüklü olan kalbim taşıdığı ağırlığa dayanamadı. 1989'da kalp krizi geçirdim. Ölümü ensemde hissettim. Ameliyattan önce binbir mücadele ile geçen 52 yılı düşündüm, yaşamak buymuş, bu kadarmış dedim, ağladım.

Hayatım hep ağlamakla mı geçti? Hayır.

Fırsat olursa bir başka yazımda güldüklerimi yazacağım.

27.3.1997

AĞIN'A HASRET

Zeki İKİNCİ

Sana gönülden hasretiz, güzelim Ağın,
Rüyalarda gezeriz, bahçe ve bağın,
Hayallerden gitmiyor, o eski çağın,
Sana mümkün müdür doymak, güzelim Ağın.

Senin toprağın, havan, bambaşka,
Ayrılıyoruz senden, çok küçük yaşta,
Yürekte sevgin, hasretin başka,
Doydum sana diyene, inanmam Ağın.

Keklik olup, dağlarında gezeyim,
Ördek olup, barajında yüzeyim,
Pınarından soğuk suyun içeyim,
Bilmem ki hasretim, gider mi Ağın.

Ölenlere Beydemir yazıyor ağıt,
Ölenler can dostumuz, oluyor kayıp,
Manilere ağlıyor, yazılan kağıt,
İnanmam onlar da doymuş olalar.

Mısralarda adın güzel güzelim,
Kuruyor ağacım dökülür gazelim,
Yaş altmışbeş bazı şeyler sezerim,
İstemem gurbette kalsın mezarım.

Göçmen kuşlar gibi, gelip gideriz,
Kaderin cilvesine boyun eğerez,
Şiirlerle, manilerle seni anarız,
Kalemim bile sana doymuyor Ağın.

17/Nisan/1997

AĞIN'DA BİR SANATÇI

Ahmet Rahmi ERCAN

Eğitimin amacı, kişiyi bedensel ve zihinsel yönden sağlıklı ve dengeli biçimde yetiştirmek; doğuştan getirdiği yeteneklerini geliştirmek, bunların bilincine eriştirerek kullanabilir duruma getirmek; sorun çözen, bilgi üreten, yeni durumlara başarıyla uyabilen; kendisini sürekli geliştirip değiştirebilen yaratıcı ve üretici bir kişilik kazandırmaktır.

Eğitimin bu amacı kuşkusuz geliştirilmiş bir sistem içinde belirli işlevler ve süreçlerle gerçekleştirilebilir. Ancak, az da olsa toplumda öyle değerler var ki, bu olanaklardan yararlanmadan kendi kendilerinin eğitimcisi oluyor, türlü olumsuz koşulları, engelleri aşıyor, yeteneklerini geliştirip kendilerine ve topluma yararlı oluyor, önemli değerler üretiyorlar. Ağın'dan buna örnek verebileceğimiz değerli kişiler var. Bunlardan birisi de Şenpınar Mahallesi'nden Muharrem Demirkol'dur. Muharrem Demirkol, başarılı bir tekniker, yaman bir sanatçıdır. Örneğin, Ağın'da elektrik yokken, yaptığı üreteçle evini ve çevresini aydınlatmıştır. Teknik bir eğitimi olmamasına karşın, bozulan çeşitli aygıt ve makineleri, bu arada radyo ve televizyonları onarıyor, yörenin bu yöndeki gereksinimlerini başarıyla karşılıyor. Bu alanda çevresine sürekli yardımcı oluyor. Yaşı şimdilerde yetmişbeş'e doğru tırmandığı halde her türlü araçlarla donattığı atölyesinde sürekli, düzenli çalışıyor.

O, sadece bir tekniker, bir usta değil, bir sanatçıdır da. Sanatçıda görülen tüm davranışları, yaratıcı uğraşları ve başarıları Muharrem Usta'nın çalışmalarında ve

yapıtlarında görebilirsiniz. O, bilinçaltında geliştirdiği bileşimleri, modelleri eyleme dönüştürür, işine, yaptıklarına yansıtır. Elinden çıkan her şeye, özgün bir nitelik kazandırır. Bunun sonucu yaptığı her şeyde bir güzellik, duyguları okşayan bir özellik bulursunuz. O'nun sanatçı kişiliğinin yansımalarını bahçesinde de görebilirsiniz. Bahçe düzenlemesi, ağaçların ve çiçeklerin çeşitleri, düzeni bunun canlı örneğidir.

Muharrem Usta'nın doğaya özel bir yönelişi, ilgisi, sevgisi de var. Keban Barajı nedeniyle Şenpınar Mahallesi'nin topraklarının önemli bir bölümü su altında kalmış. Muharrem Usta bundan yararlanarak doğa sevgisinin en güzel örneğini baraj gölünün kıyısındaki bir tepe üzerinde göstermiş. Orada büyük bir alanı ağaçlandırmış. Burayı her türden ağaçla süslemiş. Burada küçük bir ev yapmış, atölye kurmuş. Bu kırsal alanı sanatçı yeteneği ve yönelişi ile değerlendirmiş, güzelleştirmiş. Yazın, günlerinin çoğunu sanatıyla, doğayla başbaşa burada geçiriyor.

Kırsal alandaki bu güzelliği, el emeğini, başarıyı görünce özverinin, çalışma coşkusunun bu ürünü karşısında insan saygıyla eğiliyor. Muharrem Usta'nın yarattığı bu yapıta, değerli yere Şenpınarlılar "Dallas" adını koymuşlar. Dallas, Şenpınar'ın görülmeye değer güzel bir parçası olmuş.

Muharrem Usta'sanatıyla, doğa sevgisiyle yörede unutulmayacak kalıcı izler bırakmış, değerler yaratmış. Herkese örnek olmasını diliyoruz.

SEVGİLİ ANAM GÜLLÜ YÜCEL'E AĞIT

Fatma SOYLU

Bir ana kaybettik Samançayı'nda,
Kurban Bayramı, Ağustos ayında.
Güneş yok, ışığı söndü Ayın da,
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Köyünde değilmiş, suyun toprağın,
Dilediğin oldu göründü Ağın.
Yolculuk bitti artık son durağın
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Bana eş olacak yok ki bir bacım,
Mezarına yalnız geldim anacım.
Özledim seni, sevgine muhtacım.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Bilemedim bana varmıydı sözün?
Yanına varmadan kapandı gözün.
Soldu yanakların, sarardı yüzün.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Nehir olup sana doğru çağlayam,
Başıma da kara yazma bağlayam.
Mezarında deyip deyip ağlayam
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Neden bu dünyaya küsüp darıldın?
Al giyerken beyazlara sarıldın.
Evden barktan, yavruardan ayrıldın.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Gelir misin yollarını gözlesem?
Derdimi kimlere açıp söylesem,
Resimlerin öpeceğim özlersem
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Ölüp gittin anam, sana kanmadan,
Bir günüm geçmiyor içim yanmadan,
Kabrine gelirim hiç usanmadan
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Karanlıkta çıra yakamaz mısın?
Elini de tutsam kalkamaz mısın?
Doğrulup yüzüme bakamaz mısın?
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Yatsı namazın da kılamadın,
Sabah namazına uyanamadın,
Ne zalim dertti ki dayanamadın.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Sevginle gönülden gönüle aktın,
İçimde sönmeyen bir ateş yaktın
Giderken bizleri dertli bıraktın.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Babam hasta, anan gelmez mi diyor?
Akan gözyaşımı silmez mi diyor?
Hastayım derdimi bilmez mi diyor?
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Gelin kardeşlerim gidip varalım,
El bağlayıp başucunda duralım.
Bir derdin var mıdır diye soralım.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

Ne olduysa Fatma Soylu'ya oldu.
İçime ne dertler, ne dertler doldu.
Saçlarım ağardı, benzim de soldu.
ölümün yürekler dağladı anam
sevenler arkandan ağladı anam.

2 Aralık 1985, MALATYA

TÜRKİYE'NİN KALKINMASINA AĞIN'DAN BAŞLAYALIM

H. Nejat KURTKAYA

Ağın, Türkiye'nin şirin bir kasabası, bizim vatanımız. Güzel dergimizde hakkında çok şeyler yazıldı, bence anlatılanlardan daha önemli bir yeri var. Birincisi insanın kaliteli denilecek bir eğitim seviyesinde olması, ikincisi Doğu Anadolu'da olması. Devletin katkısı olmadan Ağın'ı bu şerefli konuma getiren büyüklerimiz olmuştur. Şimdi ise Devletin katkısıyla Doğu Anadolu'nun kalkınmasını bu yöreden yönlendirebiliriz. Yurdumuzun en büyük eksiği sevgi, saygı ve eğitim yetersizliğidir. Eğitilmiş ve saygılı insan olaylara daha sağlıklı, sabırlı, olumlu ve dengeli yaklaşır.

Bunun için Ağın'ın kaliteli eğitim görmüş insanlarını bu yörenin ve Türkiye'nin kalkınmasında ön plana çıkarabiliriz. Neden eğitim bu kadar önemli, hepimiz biliyoruz ki insan kişiliğinde doğuştan aldığı ve bütün insanlarda ortak olan doğal ve evrensel içgüdüler ile bedensel ihtiyaçların meydana getirdiği dürtüler vardır. Daha sonra çevrenin etkileri ortaya çıkar. Ailenin vereceği terbiye ve alınacak eğitim ise, insanın esas kişiliğini olumlu şekilde tamamlamasını sağlar. Sağlıklı kişilikte saygı olur, bu işde yöre farkı faydalı insan veya zararlı insan oluşumunda etkili değildir. Önemli olan gerekli eğitimin verilmesidir. Eğitimsizlik ve geri kalmışlık her ülkenin büyük sorunudur. Bir gazetede okuduğum; sanayileşmiş ve teknoloji ile bilimle ileri gitmiş olan devletlerin sıralanış şekli dikkatimi çekmişti. Liste, eğitim seviyesi en yüksek olanı en gelişmiş olarak gösteriyordu.

Buradan çıkaracağımız sonuçla ilk hareketimizi başlatabiliriz. Devlet ne yapabilir? Ağın'a büyük bir eğitim merkezi açılabilir (komple bir site). Yani toplantı salonu, kütüphane, yabancı dille eğitim yapan lise (bütün imkânları düşünülmüş), ayrıca büyük illere ulaşımı sağlayacak yol ve köprü, içinde birçok cihazın, kullanabilecek personelin ve doktorların bulunacağı küçük bir hastane, temiz bir çevre vb.

Bu işlerden sonra Ağın, Doğu Anadolu'dan başlayan ve hizmetleri Devlete yayan bir "üs" niteliğine kavuşturulmalıdır. Milli Eğitimin önemli toplantılarının bir kısmının buradan yürütülmesi, hatta yabancı misafirlerin Türkiye'ye buradan bakmasını sağlamak, Doğu Anadolu eğitimine daha yakın ve etkili desteği vermek, Türkiye'nin değişmesine yol açacaktır.

Yenilikler Türkiye kalkınmasının enerjisi olacaktır. Bölgede araç ve insan trafiği artacak, insanımız Doğu'yu daha iyi tanıyacaktır. Bu hareket her kesimden insanı birbirine yaklaştıracak ve büyük bir boşluğu dolduracaktır. Doğu'da görev yapan bizler bu boşluğu her yerde görüyoruz, görevli olduğumuz

yerlerde yollar bize bunu daha iyi kanıtıyor... Bomboş araziler, o yörelerin araçları hariç diğer illerin plakasını taşıyan araçların olmaması dolayısıyla insan trafiğinin azlığı, o bölge insanların sadece karşılıklı birbirlerinin yüzlerine bakar olmalarına yol açmış. Buralara hareket getirmek, bu insanlara hareket getirmek demektir. Değişik yörelerin insanlarını birbirleriyle tanıştırmak demektir, aşinalık demektir, görgü ve sevgi demektir.

Bu da kendiliğinden olmaz, Devlet katkısı şarttır. Devlet, yörelerin özelliğine göre projesini yapmak zorundadır. Nehirlerin uzun mesafeler katettiği, iki tarafında boş arazilerin alabildiğince uzandığı topraklarımızı öncelikle sosyal faaliyetlerin artmasıyla değerlendirebiliriz. Hayvancılığı ve çiftçiliği geliştirerek, tarım ve köy işlerinin toplantılarını, uygulamalarını buralara kaydırıp, iş bulamayan onbinlerce ziraat, jeoloji, inşaat, makina mühendisleri ile veteriner, ekonomistlere iş imkânları sağlanabilir. Projelerini kendileri üretmek kaydıyla, eğitilmiş ve işsiz büyük bir kesime iş imkânı sağlanabilir. Bu olayı şöyle açıklayabiliriz; bu onbinlerle ifade edilen kaliteli yetişmiş beyinler, kendi yörelerinde Devletin desteğiyle, mevcut bilgilerin ışığı altında, bilimsel araştırmalara dayalı büyük ve bölgesel çaplı projeler üretirken, neler yapılabileceğini göstermek suretiyle hem bir çıkış açacaklar, hem bu sayede projelerini uygulama alanı bularak Devletin kuracağı yerlerin mühendisi, yöneticisi, işçisi ve memuru olacaklardır. Bu sayede eğitim, üretim, insan ve araç trafiği artacak, toplum bir anlamda kaynaşma fırsatı bulacak, hareketsizlik yerini büyük bir çalışma temposuna bırakacak, üretim dalıyla ilgili birimler, bakanlıklar faaliyetlerini buralarda yoğunlaştıracak ve yöre insanının dikkatini boş laftan, avarelikten, üzüntü ve sıkıntıdan kurtararak geleceğe daha iyi bakmasını sağlayacaktır. Tüm okullarda amatör spor özendirilecek, takımlar diğer bölge okullarına müsabaka için gönderilecek, giderleri Devlet tarafından karşılanarak gençlerin değişik yerleri görmeleri, turistik tesislerden faydalanmaları, dolayısıyla birlik ve beraberlikler sağlanacak, sevgi ve saygının beraberinde şefkat ortamı doğacaktır.

Türkiye genelinde baktığımızda, eski kafalı, burnunu hâlâ yollara silen, boş konuşan, tembel tembel oturup dedikodu yapan, uzaktan uzağa bağırarak insanların yerini eğitilmiş insanlar alacak, bu çalışmalar ilerde topluma güven ve zenginlik kaynağı olacaktır. Bu olayların gerçekleşmesi için Türkiye'nin eğitim meşalesini Ağın'da ateşleyelim.

1997 - MALATYA

ÇAĞRI

Nijat YUMUŞAK

Bir sabah uyanmak
Güneşe ve aydınlığa
Açmak pencereyi sonsuzluğa
Bakmalı ağaca, toprağa ve çimene
İnançla, sevgiyle, bilinçle
Yaşamın tüm ağırlığını
Duyarken omuzlarında
Meydan okumalı, haykırmalı
İnsanım ben
Yenilmem asla

30.10.1994

GÜL YAPRAĞI

Midran YOKUŞ

odun kömür
seksenin son ayları
gün boyu diken diken
mutluluk oyunları
bir gün işsizlik
bir gün açlık
içerdekilere
birazdan ipi çekebilir cellat
bir gül yaprağı sevecekken
yarıda kalır sevincin.

ÖZLEM

Mehmet Ali BİLİR

Sevgili Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Okurlarına,

Uzun zamandır dergimize yazı yazma olanağı bulamadım. Şimdi biraz kendimi toparladığımı sanıyorum. Sizlerle, derginin çıkarılmasında yardımcı olmak amacı ile düşüncelerimi paylaşmak istedim.

Sözlerime Nasrettin Hoca'nın bir tümcesi ile başlamak istiyorum. Hoca'ya sormuşlar: "Hoca kıyamet ne zaman kopacak?". Hoca: "Karım ölünce küçük kıyamet, ben ölünce büyük kıyamet kopacak," demiş. Doğrusu, ben yaşadığım için bu sözün doğruluğundan çok, tersine söylenmesi gerektiğine inanıyorum. Karım ölünce büyük kıyamet, ben ölünce de küçük kıyametin kopacağına inanıyorum. Sözlerimin başında eşim ölünce Ağın Dergisi ve okurlarına uzak kaldım demiştim. Sözün gelişi böyle oldu, yoksa Ağınlılar'dan uzak kalmam mümkün mü?

Ağın'a annem beni getirmiş, eşim ve ben kırk günlükken. Çocukluğumun geçtiği, büyüdüğüm yeri unutabilir miyim? İlköğrenimimi Ağın'da tamamladım. O sıkıntılı yaşam şu an gözlerimin önünde bir film şeridi gibi geçiyor.

Yunus'un "Ete kemiğe büründüm" güzel sözü ile ben de insan olarak göründüm. Ağınlı olarak göründüm. Akçadağ Köy Enstitüsü'nü bitirdikten sonra, 1950 yılında Ağın'da evlendim, böylece hayatın mücadelesi başladı. Sözün burasında yine Nasrettin Hoca'nın fıkrası aklıma geldi. "Karım nereliyse bende oralıyım" dediğine benzer, eşimle evlenince Ağın'lı olmam ikinci kez tescil edildi.

Hayatımda unutamayacağım anıların içerisinde, Ağın'lı arkadaşlarımın bana sanki Ağın'ı vermişler gibi, 1977 yılında İl Genel Meclisi Üyeliği'ne seçilmemi sağlamalarını hiç unutamam. Üstelik, karşımda üç sağ partinin kıymetli ve kuvvetli adaylarına rağmen seçilmem, hayatımda küçümsenemeyecek bir olaydır. Şimdi o iki adaydan hiçbiri sağ değil. Kendilerini rahmetle ve saygıyla anıyorum, sağ kalan arkadaşşıma da uzun ömürler diliyorum. O tarihte Sosyal Demokrat Parti'nin adayı olarak bu emelime ulaşmamda bana karşı gösterdikleri destek ve güvenlerinden ötürü sevgili Ağın'ımı ve hemşehrilerimi unutamam. Onlara vefa borcumu bu fırsatta yinelemiş olayım.

Köy Enstitüsü'nde bana fikir babalığı yaptığına inandığım İsmail Hakkı Tonguç'un bir sözü ile söyleyeceklerimi bağlamak istiyorum: "Bir olayın kalıcı olmasını istiyorsanız, onu önce yazıya dökün.". Şimdi inanıyorum ki yaşamın belgesi ancak yazılı olanlardır.

Kısacası, çocukluğumun, gençliğimin, mücadelem, hayata başlamamın, giderek politik yaşamımın geçtiği Ağın'ı kendimden bir parça sayıyorum, bu nedenle de hoşgörünüze sığınarak diyorum ki, ben Ağın'ı birçoklarından çok çok daha seviyorum, bu duygusallığımı da bana çok görmemenizi diliyorum.

Yaşadığım sürece sizlerle birlikteliğimizin süreceğini ve yer yer Ağın'ı, anılarımızı yazmaya da devam edeceğimi belirtir, tümünüze yaşam boyu sağlık ve mutluluklar dilerim.

4-4-1997

ELEKTRİK ABONELİĞİ

Gülay BAYTAŞ*

SEVGİLİ OKURLAR

Bildiğiniz gibi elektrik, günlük yaşamımızın en vazgeçilmez, en yaşamsal tüketimidir. Ben de elektrik aboneliği konusunda genel bilgiler vererek sizleri aydınlatmak üzere geçen yıl bir yazı dizisi hazırlamayı düşünmüştüm. Hatta ilk bölümü de Temmuz-Ağustos 1996 sayınızda yayımlanmıştı. Ancak, elde olmayan bazı nedenlerle bu yazı dizisi yarım kaldı, sürdüremedik. Amacım, siz ya da ailenizden en az bir kişinin elektrik abonesi olduğunu göz önüne alarak, bilinçli birer tüketici olmanıza küçük de olsa bir katkıda bulunmaktır. Bu nedenle, konuyu bir kez daha ele alarak ve bir sayıda yayımlanacak biçimde, özetleyerek bilgilerinize sunmak istiyorum.

Elektriği, bulunduğunuz ildeki TEDAŞ Elektrik Dağıtım Müessesesi ya da Bağlı Ortaklıklarından satın alıyorsunuz. Sizlere elektrik enerjisi satışı, Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği çerçevesinde yapılmaktadır. Bu Yönetmelik, 9 Kasım 1995 gün ve 22458 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir; 2 Aralık 1995 gün ve 22481, 23 Aralık 1995 gün ve 22502 ile 14 Ağustos 1996 gün ve 22727 sayılı Resmi Gazetelerde değişiklikleri yayımlanmıştır.

KULLANIM YERİNE İLK KEZ ABONE OLURKEN SİZDEN NELER İSTENİR?

Başvuru dilekçesi ile abonman sözleşmesi TEDAŞ'tan sağlanacaktır.

Ayrıca;

Mal sahibi iseniz

1. Elektrik Projesi veya başvuru no'su (formül no),
2. Yapı Kullanma İzin Belgesi (İskan Ruhsatı),
3. Tapu fotokopisi,
4. Nüfus Cüzdanı fotokopisi.

Kiracı iseniz

- Mal Sahibi'nin vereceği belgelere ek olarak;
- Kira Kontratı fotokopisi,
- Nüfus Cüzdanı fotokopisi.

Aşağıdaki belgeler de gerekli olduğu takdirde, mal sahibinden ya da kiracıdan istenecektir.

1. Vekil iseniz vekaletname,
2. Şirket adına yapılacaksa yetki belgesi ve imza sirküleri,

ABONELİĞİN MEVCUT OLUP EL DEĞİŞTİRMESİ DURUMUNDA SİZDEN NELER İSTENİR?

Başvuru dilekçesi ile abonman sözleşmesi TEDAŞ'dan sağlanacaktır.

Ayrıca;

Mal sahibi iseniz

- Tapu fotokopisi
- Nüfus Cüzdanı fotokopisi

Kiracı iseniz

- Kira Kontratı fotokopisi
- Nüfus Cüzdanı fotokopisi

ABONE OLURKEN HANGİ BEDELLERİ ÖDEYECEKSİNİZ?

1. Tesise İştirak Bedeli:

Bu bedel, kullanım yerine (konut, işyeri, sanayi tesisi vb.) ilk kez abonelik tesis edilirken bir defaya mahsus olmak üzere ödenen bir bedeldir. Daha sonra Bağlantı Gücünde herhangi bir artış söz konusu olursa fark tesise iştirak bedeli mal sahibinden ya da kiracıdan alınır. Sözleşmenin iptali (feshi) durumunda bu bedel size geri ödenmez.

Tesise İştirak Bedeli Nasıl Hesaplanır?

Bağlantı gücünün kw'ı başına hesaplanır. Yönetim Kurulu, o yıl için geçerli olacak birim bedelleri abone grupları için ayrı ayrı belirler.

Bağlantı Gücü: Kullanım yerinin elektrik projesinde belirtilen kurulu gücü x eş zamanlılık faktörü (%40-60). (Bağlantı gücü 3 kw'ın altında olmayacaktır.)

Tesise iştirak bedeli ödenmiş bir kullanım yerinin mülkiyetinin el değiştirmesi durumunda yeni mülk sahibinden/sahiplerinden, aboneliğin el değiştirmesi durumunda yeni aboneden (yani bir önceki abonenin aboneliğini iptal ettirip o kullanım yerinden taşınmasından sonra oraya abone olandan) tekrar tesise iştirak bedeli alınmaz. Ancak bağlantı gücünde artış varsa, fark tesise iştirak bedeli alınır.

Tesise İştirak Bedelinin ödenmesinde taksitlendirme kolaylığı sağlanmaktadır.

2. Güvence Bedeli (Depozito):

Elektrik peşin parayla satılan bir tüketim maddesi değildir. Sanayi aboneleri ile Endüksiyon ve Ark Ocaklı aboneler dışında diğer abonelerin sayaçları iki ayda bir okunabilmektedir. Okunan sayaç değerine göre faturanın düzenlenip ilgisine gönderilmesi için geçen süre ile onbeş günlük ödeme süresi gözönüne alındığında, tüketilen elektriğin bedeli en iyimser tahminle üç ay sonra tahsil edilebilmektedir. Bu nedenle, Teşekkül ya da Şirketin abone üzerinde sürekli alacağı bulunmaktadır. İşte bu nedenle, abone üzerindeki bu alacağı güvence altına almak ve aboneliğini iptal ettirmeden (kullanım yerini Teşekkül veya Şirkete haber vermeden terk eden) ayrılan abonenin borcuna mahsup etmek üzere güvence bedeli alınmaktadır.

Güvence Bedeli, aboneliğinizin iptal edildiği tarihte güncelleştirilerek geri ödenir.

Güvence Bedeli Nasıl Hesaplanır? Bağlantı gücünün kw'ı başına hesaplanır. Yönetim Kurulu, o yıl için geçerli olacak birim bedelleri abone grupları için ayrı ayrı belirler.

Güvence Bedelini Banka Teminat Mektubu olarak verebilir misiniz?

Sanayi, Endüksiyon ve Ark Ocakları, Ticarethane ve Şantiye abonesi iseniz EVET.

İstediğinizde bağlı olarak nakit yerine, güvence bedeli olarak saptanan bedel tutarında süresiz Banka Teminat Mektubu da verebilirsiniz. Ancak bu durumda, Banka Teminat Mektubunuzu, Bağlantı Gücünüzde veya Yönetim Kurulunca abone grupları itibarı ile belirlenen bedellerde

* TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nde Müdür Yardımcısı.

değişiklik olduğunda, en son bedeller ve Bağlantı Gücünüz gözönüne alınarak her yıl Ocak ayı içinde yeniden hesaplanan Güvence Bedeline eşit olacak biçimde, bildirim izleyen 15 (onbeş) gün içinde tamamlamak zorundasınız.

Güvence Bedelinin ödenmesinde taksitlendirme kolaylığı sağlanmaktadır.

Abonman Sözleşmesinin yürürlüğe girdiği tarihte aboneliğiniz başlamıştır. Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği ile Abonman Sözleşmesi koşullarını kabul ederek elektrik enerjisi alabilirsiniz.

TÜKETİMİNİZ NASIL ÖLÇÜLÜR?

Sisteminize bağlanan aktif ve gerekirse reaktif enerji miktarları ve gücü ELEKTRİK SAYAÇ'ları ile ölçülür.

Bu sayaçlar TSE Standartları ve tanınan yabancı standartlar ile "Ölçüler ve Ayar Kanunu"na uygun olmalı ve size ayrılan gücü ölçebilecek tiplerden seçilmelidir.

Sayaç, onaylı projesinde belirtilen ve okuma elemanlarının kolayca okunabilecek bir yere monte edilmelidir.

Elektrik sisteminizin gerekli görülen kısımları Teşekkül veya Şirket elemanlarınınca mühürlenir. Mühürlerin korunması ve kolların size aittir.

Gideri tarafınızdan ödenmek koşuluyla sayacınızın kontrolünü yazılı olarak isteyebilirsiniz.

Sayacınız Durursa Tüketiminiz Nasıl Hesaplanır?

Herhangi bir nedenle sayacınız tümüyle duracak olursa ya da takıldığından beri hiç değer kaydetmemiş ise, bu dönemde tükettiğiniz elektrik enerjisi, sayacınızın durmadan önceki veya çalışır duruma getirildikten sonraki iki fatura dönemi ortalaması esas alınarak hesaplanır.

FATURALARINIZ NASIL DÜZENLENİR?

Tükettiğiniz elektrik, sayacınızın üzerindeki değerle bir önceki okumadaki değer arasındaki farktır. Fatura, bu değer okuma dönemindeki abone grubuna göre belirlenen satış bedeli ile çarpılarak hesaplanır ve bu değere yasaların emrettiği vergi, resim ve harçlar eklenerek ödenmek üzere size duyurulur.

Fatura Tutarını Nereye Ödeyeceksiniz?

Saptanan sayaç değerine göre Teşekkül veya Şirket tarafından düzenlenen fatura bedeli, fatura ya da bildirim üzerinde belirtilen süre içerisinde Teşekkül veya Şirketin göstereceği tahsilat veknesi ya da banka şubelerine ödenmelidir. Fatura üzerine imza, tarih ve kaşenin basılmasına ve fatura üzerindeki dönem tarihlerine dikkat ediniz. Ödenmiş faturanızı yasa gereği 5 yıl süre ile saklayınız. İleride faturayı ödediğinizi kanıtlamak için gerekebilir.

Faturanızı Süresinde Ödemezseniz Ne Olur?

Kullanım yerinize bırakılan ya da posta ile gönderilen fatura ya da bildirim, üzerinde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemediğiniz takdirde 6183 sayılı Yasada gecikme için öngörülen oranlar esas alınarak hesaplanacak gecikme cezasını da ödemek zorunda kalırsınız.

Bu nedenle ödemeyi günlük yapınız.

Fatura bedelini son ödeme gününe dek ödemezseniz, 20 gün (dahil) içinde 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ikinci bir bildirim yapılır. Bu bildirimden sonraki 10 gün içinde de ödeme yapmamış iseniz elektriğiniz kesilecektir.

Elektriğiniz kesilince, borcunuzu ödeyip elektriğinizi açtırırken ayrıca açma-kapama bedeli ödemek zorunda kalırsınız.

Bu bedel, her yıl Ocak ayından geçerli olmak üzere abone gruplarına göre Yönetim Kurulunca belirlenmektedir.

Geçici olarak bulunduğunuz yerden ayrılacaksanız, eski ve yeni sayaç değerini saptayıp yazılı olarak bağlı

bulduğunuz işletmeye bildiriniz. Faturalama ve bildirim dönüşünüzde yapılacaktır. Ancak bu süre bir faturalama dönemini geçecekse, tüketim olmayacak süreyi kesin belirtiniz.

ABONELİĞİNİZ NASIL SONA ERER?

Elektrik aboneliği aşağıdaki iki durumda sona erer;

- * Başvurunuz üzerine,
- * Yükümlülüğünüzü yerine getirmemeniz ya da abonman sözleşmesine aykırı bir davranışınız nedeniyle elektriğinizin kesildiği tarihten itibaren 1 (Bir) ay içinde başvurmanız durumunda, aboneliğiniz sona erecektir.

Elektrik aboneliğinizin iptali (feshi) durumunda, Teşekkül ya da Şirketce tahsil edilen nakit güvence bedeliniz, iptal tarihindeki TL/kw bedeli üzerinden yeniden hesaplanarak (güncelleştirilerek) Teşekkül ya da Şirketle olan tüm hesaplarınızın tasfiyesinden sonra varsa kalanı iptal tarihinde size ödenecektir. Başka bir yere taşınacaksanız, taşınma tarihinden en az bir hafta önce Teşekkül ya da Şirkete yazılı başvurarak sayaç değerinizin okunmasını istemelisiniz. Bir hafta içerisinde işletmece sayaç değeriniz belirlenmezse bildirimizin esas kabul edilir.

Saptanan sayaç değerine göre tüketim bedeli tahsil edildikten sonra, aynı 11 sınırları içinde yeni taşındığınız yerde (güç artış isteminiz yoksa) sözleşmeniz feshedilmeden ve güvence bedeliniz geri ödenmeden aboneliğiniz sürecektir.

Abone Grupları:

Elektrik Tarifeleri Yönetmeliğinde, abone grupları aşağıdaki biçimde belirlenmiştir;

- A. Meskenler, B. Sanayi,
- C. Endüstriyel ve Ark Ocakları
- D. İçme ve Kullanma Suyu,
- E. Ticarethane, Yazıhane, Resmi Daire, Şantiye ve Geçici Aboneler,
- F. Hayır Kurumları, Dernekler, Vakıflar, Müzeler, Resmi Okullar, Resmi Yurtlar, Resmi Kurslar, Resmi Sağlık Kuruluşları, Spor Tesisleri ve Kültür Balıkcılığı,
- G. Tarımsal Sulama Tesisleri

Bu abone gruplarına farklı satış fiyatları uygulanmaktadır. Mevcut aboneliği üzerinize geçirmeden kullanırsanız ve bu aynı abone grubunda ise usulsüz elektrik kullanmış olursunuz. Bu durumda elektriğiniz kesileceğinden abone işlemleri yapıncaya dek elektriksiz kalabilirsiniz.

Mevcut abonelik sizin bulunduğunuz abone grubu değilse ve yine siz bunu üzerinize geçirmeden kullanıyorsanız bu durumda "Kaçak Elektrik" kullanıyor uygulaması yapılacaktır. Yüklü bir para cezası ödemek durumunda kalmamanız için aboneliği mutlaka üzerinize alınız. Elektriği her ne şekilde olursa olsun sayaçtan geçirmeksizin ya da sayacı (ölçü sistemini) bozarak kullanmak kaçak elektrik kapsamına girmektedir. Diğer bir deyişle hırsızlıktır.

Bu tür kişiler yakalandıklarında para ve tekrarında hapis cezalarına çarptırılmaktadırlar. Bu kişiler, sizin gibi namuslu ve dürüst insanların haklarını yemektirler. Çünkü kayıp olarak nitelenen bu enerji maliyeti, tarifeler yolu ile zorunlu olarak abonelerimize yansımaktadır.

Varsa çevrenizde bulunan bu tür kişileri uyarmak önce sizin hakkınız ve yurttaşlık görevinizdir.

Dergimiz okurlarının aydınlatılması için yayımlanmıştır.

Her türlü şikayet ve itirazlarınızı öncelikle abone olduğunuz işletmeye yapınız. Şayet olumlu yanıt alamıyorsanız ya da sizinle ilgilenilmiyorsa o zaman Müessese/Bağlı Ortaklık Merkezine ilk başvurunuzu da ekleyerek başvurabilirsiniz. Bu size zaman kazandıracak gibi sorununuzun yerinde çözülmesini sağlayacaktır.

HABERLER

ANKARA HABERLERİ:

- ❖ Değerli dostumuz Çorum Valisi sayın Mustafa YILDIRIM, Çorum İl'ine dahil on adet İlçe Halk Kütüphanesini, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ne abone yapmıştır.
Kendisine teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu özverili davranışın Kilis Valimiz sayın Güner ÖZMEN'e, Ağın'da Kaymakamlık yapmış olan Gaziantep Valisi sayın Saim ÇOTUR'a, eski Van Valisi ve Van Milletvekili sayın Mahmut YILBAŞ'a örnek olmasını dileriz.
- ❖ Hemşerimiz Zeynep-Burhan İLTER'in oğlu İstanbul Radyosu Tonmaisterlerinden S. Nazif İLTER ile İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Sanatçılarından Çimen İLTER'in 3 Haziran 1997 tarihinde İstanbul'da bir kız çocuğu oldu.
Zeynep Özlem adı verilen yavruya uzun ömürler diler, İLTER ailesini kutlarız.
- ❖ Hemşerimiz Semra-Prof. Dr. S. Ahmet KILIÇ'ın oğlu İnş. Müh. Serdar KILIÇ ile Belgin ORAL, 28 Haziran 1997 Cumartesi günü saat: 19.40'da Atakule Nikah Salonu'nda yapılan bir nikahla yaşamlarını birleştirdiler.
KILIÇ ve ORAL ailelerini kutlar, genç çifte mutluluklar dileriz.
- ❖ Hemşerimiz Ahmet Rahmi ERCAN'ın "Öğretmen Davranışları" adlı kitabı basılarak, Ankara'da yayımlanmıştır. Ederi 250 bin liradır. Okurlarımıza duyurulur. Tlf: 0.312/358 18 02
- ❖ Ağın Düşün ve Dergisi'nin 1997 yılı abone ücretlerini yatırmayan okurlarımızın isimleri, Eylül-Ekim sayımızda yayımlanacaktır.
Okurlarımızın abone ücretlerini bir an önce göndermelerini önemle anımsatırız.

İSTANBUL'dan HABERLER

- ❖ İstanbul-Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin geleneksel AĞIN GECEŚİ 10 Mayıs 1997 günü saat 18.00-24.00 saatleri arasında İst. Yenikapı Karides Turistik Tesislerinde yapılacaktır. Gecemizde buluşmak dileğiyle...
Adres: Kennedy Cad. No: 90 Yenikapı Sahilyolu-İst. Tel: 0 212 517 16 17/516 17 18 Dernek Telefon: 0 212 521 04 71/635 62 51
- ❖ Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin Halk Oyunları Ekibi, komşu ilçe Arapkir'in Peküsü (Çaybaşı) Köyü geleneksel gecesine katılmış, gösterileri büyük beğeni ile izlenmiştir. Aynı geceye hemşerimiz Bülent Sertaş ve Celal Özer de katılarak program yapmışlardır.
- ❖ Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı Sayın Asal Uçkunkaya'nın eşi, Sayın Kişver Uçkunkaya, İst. Şehir Hastahanesi'nde yapılan başarılı bir operasyonla eski sağlığına kavuşmuştur.
- ❖ Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği Denetim Kurulu Üyesi, avukat sayın Rüştü Köprülü ve eşi Emine Köprülü'nün 14 Mart 1997 günü, bir bebekleri dünyaya gelmiştir. Anne ve babayı kutluyor Oğuz Kaan'a uzun ömürler diliyoruz.
- ❖ Veteriner hekim hemşerimiz sayın Ahmet Bölükbaşı İstanbul İl Sağlık Müdürlüğündeki yeni görevine başlamıştır. Kutluyor, başarılar diliyoruz.
- ❖ Başpınar (Ekirek) mahallesinden Nevzat Selçuk 5 Mart 1997 günü İstanbul'da vefat etmiştir. Tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.
- ❖ KATMER GÜNÜ: Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği Halk Oyunları Ekibi elemanları, aileler arasındaki iletişimi sağlamak amacıyla 9 Mart Pazar günü Dernek lokalinde katmer ve kömbe günü yaparak, geleneksel

yemeklerimizi gençlerimize de tanıtmaya başlamıştır. Bu güzel geleneklerimizin her ay tekrarlanacağını tüm Ağınlılar'a duyurmak isteriz.

- ❖ **ONURSAL ÜYELERİMİZ:** Ocak 1997 tarihinde yapılan Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneğinin olağan toplantısında, genel kurul üyelerinin istekleri doğrultusunda, aşağıda isimleri alfabetik sıraya göre yazılı sanatçılarımız, Derneğimize ilgi ve desteklerinden dolayı ONURSAL ÜYE olarak kabul edilmişlerdir. Tüm Ağın'lılar olarak katkılarından dolayı sanatçılarımıza teşekkür ediyoruz. (İst. Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yönetim Kurulu)

ONURSAL ÜYELER: 1- Arif Sağ, 2- Bülent Serttaş, 3- Celal Özer, 4- Fatih Kısaparmak, 5- İbrahim Tatlıses, 6- İzzet Altınmeşe, 7- Selahattin Alpay, 8- Zafer Gündoğdu

Ahmet SAMUR

Not: Yukarıdaki faks, Mayıs-Haziran sayımız basıma verildikten sonra bize ulaştığı için bu sayıda yayımlıyoruz. (Ağın)

AĞIN'dan HABERLER:

- ❖ Baraj gölünün dolmasından sonra, İlçemizin doğu ve batı yollarını kesen ve bizleri feribot geçişine bağlayan, sıkıntımızı yok edecek köprü işini gerçekleştirmek amacı ile, AĞIN KÖPRÜ YAPTIRMA DERNEĞİ adında bir dernek kurulmuştur. Merkez Muhtarı Kenan ÇOBANOĞLU ve arkadaşlarımız kurulan bu dernek, kuruluş işlemlerini tamamlamış, çalışma düzenine girmiş bulunmaktadır. Derneğin amacı adından da anlaşıldığı gibi, İlçemizin güney yönünde kalan köyleri ve illere olan bağlantısını sağlamaktadır. Mehmet ORHAN arkadaşımızın araştırmalarında da sözü geçen, Karamağara köprüsü sökülüp kaldırılırken, bir yere kurulması amaçlanmışsa da, o dönemin aymaz yöneticileri tarafından, eski köprüyü ve çıkan tarihi kalıntıları yöremizde müzelemek gibi bir şeyi düşünüp öneremedikleri gibi, bir geçiş aracı bile edinmemişlerdir. İlçemizin çok önemli bir sorununa umar olmak amacı güden AĞIN KÖPRÜ YAPTIRMA DERNEĞİ'ne tüm Ağın'lı hemşerilerimizin candan destek vereceklerini ve yardımcı olacaklarını bilerek, ilgi bekliyoruz.
- ❖ Orman Bakanlığı'nın yöremizde ağaçlandırma işlemi içinde, Hekamat ve arkaları 1996 yılının sonbaharında teraslanıp, büyük bölümüne de dikim ve ekim yapılmıştır. Aluşağı'nın başı bölgesi de teraslanmakta olup, ağaçlandırması yapılacaktır. Osmanbaşı'da bu program içindedir. Bu üç tepenin ormanlaştığı dönemi göreceklere, şimdiden kutlu olmasını dileriz.
- ❖ Büyük Başkan Sadi Kapısı'ın son eseri olup, boş durumda duran Balıkçılık ve Su Ürünleri Kooperatif binaları, Elazığ'dan bir yurttaşın ortaklığı ile hizmete girmiştir. Yörenin çevresi korumaya alınıp, ağaçlandırılmış, kerevit havuzları yapılmış, alabalık üretimi için gerekli su çıkarılmıştır. Önümüzdeki yıl tam hizmete girecek olan kuruluş, canlı balık satışı gibi ileri aşamada görev yapacaktır.
- ❖ Yöremizde örnek köy olarak kendini gösteren Hozakpurlu dostlarımız, köyde ölüm olaylarında, ölü yakınlarının gelmesini beklemek, cenazenin yakınları gelene dek saklanması için, soğutucu morg yapımını sağlamak amacıyla para toplamaktalar. Gerektiğinde başka yerlere de götürülebilecek tekerlekli bu araç için, tüm ilgi duyanların desteğini bekleriz.
- ❖ 1997 yılı içinde de Ağın ilçe merkezinde yeni evler yapılmaktadır. Evler çoğalırken her sayımda nüfusun azalması çelişisini de dikkate alarak, nedenini düşünelim.

İsmail BEYDEMİR

Geçen Sayıdaki Bulmaca'nın Çözümü:

"Beyaz tepelerin orta yerinde,
Ak gerdan üstünde zümrüte benzer."

Rahmetli Hüseyin Kabasakal ağabeyimiz, benim "Ölümler Destanı" ile ilgili yazısında; Adana'da benimle karşılaşmasının öyküsüne değinmişti. Bu görüşmemiz Adana Orduvinde olmuştu. Orduvinin düğün salonunda bir düğündeyken, salonun kapısından birinin sahneye baktığını gördüm. Klarinet sesini duyan Hüseyin ağabeyim beni gözetliyordu. İyi tanımadığı için bir girişimde bulunmamıştı. Ben ilk bakışta kendisini tanıyıp, hemen sahnedən inerek yanına gittim, sarılıp öpüştükten sonra, arkadaşlarını da getirip bir masada topladı. Rahmetlinin Milli Birlik Komitesi'nde görevli olması nedeniyle de, diğer subaylar büyük saygı gösteriyorlardı. Düğünü paydos edip, bizim düğüne devam ettik. Bu fotoğraf işte Ekim 1960 tarihinin anısıdır. Saygı ve sevgiyle anısını yaşıyor, diğer sevenlerin de gönlünü doldurmak üzere, fotoğrafın Dergimizde yayınlanmasını diliyorum?

İsmail BEYDEMİR

Arka kapaktaki fotoğrafın tanıtımı:

FOTOĞRAF 1931/1932 Öğrenim Yılında çekilmiştir.

(Fotoğrafi çeken bilinmiyor.)

Tanımlama: İsmail BEŞE tarafından yapılmıştır.

ÖĞRETMEN: MUSTAFA KABASAKAL.

—ÖNDE—

SOLDAN sıra ile oturanlar: 1- Ümmügülüm KABASAKAL (ölü), 2- Lütfi GÜNDÜZ (ölü), 3- İbrahim BAYTAŞ'ın kızı Emine GENCOSMAN (sağ), 4- Battal efendigilin MÜŞERREF (...), 5- Vahşenli öğretmen İbrahim efendinin kızı ŞEMSİ (sağ), 6- Recep YANDIMATA'nın kızı Müşerref YAVUZ (sağ), 7- Noman Ergün (PİŞİ-sağ). İkinci sıra ortada: 8- Apuşmalı Hüseyin ÖZTÜRK (ölü), 9- Sabri BAYKUT (ölü), 10- Kermisikli Nurettin ... (...). Üçüncü sıra ayakta: 11- Vahşenli Mehmet... (ölü), 12- Dr. Tefvik ÖZBEY (ölü), 13- Kasım Day'ın oğlu Ahmet AKTAŞ (ölü), 15- İsmail BEŞE (sağ), 16- Bedrettin KORKMAZ (sağ), 17- İbrahim UÇKUNKAYA (ölü). Dördüncü sıra arkadakiler: 18- Mineyikli Ali PAŞA (ölü), 19- Pağnikli Bahattin FIRAT (ölü), 20- Pağnikli Hasan GEDİKOĞLU (ölü), 21- Vahşenli Ekrem KORKMAZ (sağ).

